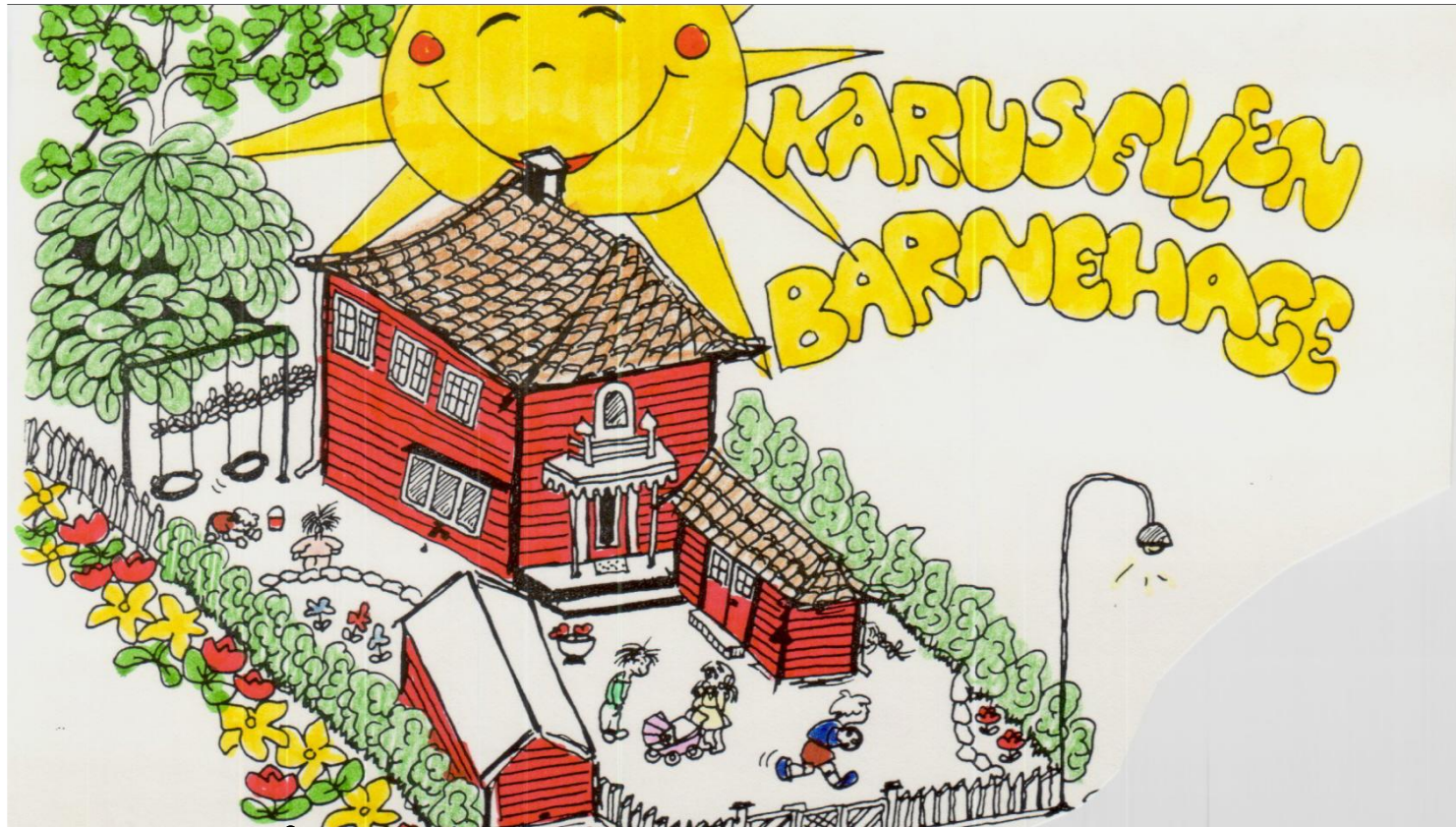

KARUSELLEN BARNEHAGE

ÅRSPLAN OG TEMA – 2025 GRØNN GRUPPE (1 - 3 ÅR)

INNLEDNING

Planen gir en oversikt over hvilke tema vi vil arbeide med i barnehagen dette året. Sammen med langtidsårsplanen (virksomhetsplanen 2024 – 2029) og «oversikt over merkedagene vår og høst, er dette arbeidsdokument for personalet, en oversikt over barnehagens mål og innhold for eier, samarbeidsutvalget, foreldre og samarbeidspartnere.

I årsplanen finner dere en oversikt over hvordan vi har tenkt å arbeide med nye tema, og hvordan vi bruker tidligere tema for at barna skal oppleve «en rød tråd» i det vi til enhver tid arbeider med. Årsplanen, oversikt over merkedager og virksomhetsplanen er tre dokument som utfyller hverandre og sammen gir informasjon i tråd med rammeplan for barnehager.

Barnas innflytelse på sin barnehagehverdag; Barnegruppen er aldersblandet fra 1-6 år, og det kreves planlegging på flere nivå, slik at det enkelte barn får være medbestemmende og medvirkende ut fra sine egne ønsker, forutsetninger og behov og at hvert barn sikres progresjon. Vår måte å forstå barns rett til medvirkning på, støtter seg blant annet til Berit Baes artikkel ”Perspektiver på barns medvirkning i barnehage”. Hun sier blant annet at en måte å forstå begrepet på er ”at hvert barn har rett til å erfare at dets stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet”. I hverdagen betyr dette at alle barn får støtte til å uttrykke seg, bli synlig og ha en betydning i sosial sammenheng. For oss betyr det at vi legger vekt på å se hvert barn, lytte til barns tanker og meninger, at barna skal være med å ta avgjørelser i egen hverdag og ha innvirkning på innholdet i barnehagen. Barn har ulike forutsetninger og ulike strategier for å fremme sitt ønske/behov. Hos de minste barna kan man se på kroppsspråk, humør og mimikk, mens de eldre barna kan være verbale, konkrete og direkte. Barnehagen gjennomfører derfor også barnesamtaler for den eldste gruppen. Vi er opptatt av den voksnes møte med barnet og hvilken betydning dette har på barnets mulighet for medvirkning. Vi skal bidra til at barna får mestingsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter. Vi vil legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens arbeidsmåter og innhold. Vi vil introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye erfaringer og opplevelse og på den måten sørge for progresjon for barna gjennom bevisst bruk av materialer, verktøy, bøker, utstyr og leker og gjennom tema og prosjektarbeid. De har som mål å lytte åpent og fange inn barnas innspill, skrive praksisfortellinger, gjøre formelle og uformelle observasjoner for så å legge dette (pedagogisk dokumentasjon) til grunn for vurdering, videre planlegging og justering av praksis.

Det er derfor utarbeidet to utgaver av årsplanen: en for gul og rød gruppe (3-6 år) og en for grønn gruppe (1 – 3 år). Barna får tilrettelagt aktiviteter i samsvar med interesser, behov, alder og modning. Det betyr at vi arbeider med barna i grupper, og at barna til tider gjør forskjellige aktiviteter og prosjekter. Det innebærer også at aktiviteter og tema kan avvike fra denne årsplanen, og at barnas dags- og ukerytme kan praktiseres fleksibelt.

Et godt og trygt barnehagemiljø for hvert barn; Årsplanen er, i samarbeid med foreldre, et resultat av de kunnskaper personalgruppen har tilegnet seg om barna i karusellen barnehage. Holdninger til barns lek og vårt syn på barn generelt berører fundamentale sider ved vårt pedagogiske grunnsyn. Vi vet at barna som er betrodd oss, er forskjellig og har ulike behov og forutsetninger. Vi bruker mye tid på å finne tiltak som sikrer at det enkelte barn trives og er i utvikling. Vi arbeider systematisk for å sikre hvert barn et trygt og godt barnehagemiljø i barnehagen. Vi legger vekt på å se og høre barn i lek og samvær med andre barn, og iverksetter tiltak eller aktiviteter for at barn som trenger det skal få hjelp til en bedre situasjon i barnegruppen. Barnas ”stemme” gir som sagt føringer i hverdagen og utløser gjerne små eller store prosjekter hvor barna medvirker og medbestemmer ut fra sine interesser, behov og forutsetninger.

Vi synes det er særlig viktig at små barn møter voksne som er følelsesmessig engasjerte, har kunnskaper, evner og vilje til å se hvert barn, lytte, samspille og støtte barna på en anerkjennende måte, som fremmer trivsel, inkludering, vennskap, lek og læring, mangfold og positiv utvikling.

Gjennom aktivitetene beskrevet i langtidsplanen (virksomhetsplan) og årsplanen, samt aktiviteter i dags- og ukerytmen, og barnas egne prosjekter gjennom året, får barna erfaringer innenfor alle fagområder omtalt i rammeplanen for barnehager i løpet av året.

Årsplanen er veiledende, da vi stiller oss åpen for barnas egne innspill og ideer, eller når vi ser det er behov for å ta opp andre tema. Det kan derfor være aktuelt å la nye aktiviteter og tema komme i tillegg til, eller i stedet for de oppsatte.

Ellers håper vi dere spør hvis det er noe dere lurer på. Hvordan eller hvorfor vi gjør de ulike tingene i barnehagen, osv. Vi vil prøve å hjelpe dere så godt vi kan.

Denne årsplanen har egen kalender hvor dere selv kan fylle inn aktiviteter det er viktig å huske. Det utarbeides en egen «oversikt over merkedager» vår og høst, som følger aktivitetene i denne årsplanen.

Hver måned vil dere i tillegg finne en utfyllende månedsplan i *Karusellnytt* (vårt månedsbrev)

På barnehagens oppslagstavle i garderoben vil månedsplanen og andre viktige opplysninger være tilgjengelig.

Dere finner virksomhetsplanen, årsplanen og annen viktig informasjon på vår hjemmeside <http://karusellen.barnehage.no/>

Vi håper den nye årsplanen vil være et godt hjelpemiddel for dere i hverdagen.

VI ØNSKER MED DETTE ET GODT

SAMARBEID I TIDEN FREMFOR, OG AT BARNNA VIL FÅ EN FIN OG LÆRERIK TID I BARNEHAGEN.

Hilsen: Anita, Aleksandra, Marit og Aasta

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN.

Karusellen barnehage holder hus i en trivelig rødmalt villa, som ble oppført av arkitekt Per Geelmuyden Grieg i 1932. Karusellen barnehage leier huset av familien. Rommene i huset er store og lyse med god plass til allsidig lek og hverdagsaktivitet. Inngangen fører inn til barnegarderoben hvor hvert barn har tildelt sin plass. Stellerommet har inngang fra garderoben. Kjøkkenet er et sentralt og mye brukt rom i barnehagen, og er også gjennomgang for å komme inn til spisestuen og de to hovedstuene. Rommene er møblert med ulike soner, utstyr og materiell og er på den måten tilrettelagt for allsidig lek og aktivitet og progresjon til alle aldersgruppene. «Sovehuset» hvor små barn sover i egne vogner, er utformet med store vinduer som gir godt med dagslys og innsyn til de sovende fra både husets hovedstue og fra utelekeklassen. Ute området vårt har en gammel og vakker Rododendron hage som gir fine klatre muligheter for de store barna, og er akkurat passe ulendt i terrenget til å gi våre yngste gode motoriske hverdags utfordringer. På utelekeklassen finnes et leke hus med stor sandkasse og gjerde rundt. Den fine rutsjebanen og klatrestativet vårt er også populært og mye brukt av barna. Barna foretar mange spennende reiser i vår fine "Lekebåt", og ser helt tydelig alle de farlige haiene som svømmer på lur like ved ☺ Barna kan også disse, eller boltre seg i lek med våre sykler og øvrige uteleker. Barnehagen disponerer også et hus til oppbevaring av uteleker. I dette huset er det innredet et lite atelier hvor mindre grupper av barn, sammen med pedagog, kan få utløp for sin kunstneriske kreativitet og blant annet få lære om teknikker, fargelære og om lys og skygge. Huset har store, hvite vegger som naturlig utgjør vårt eget Galleri.

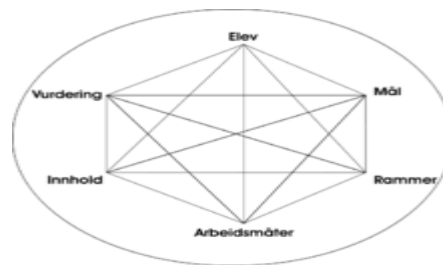
Friluftsliv: I Karusellen barnehage har vi valgt å legge vekt på det å være mye ute og bruke naturen og uteområdet vårt året rundt. Lek og aktivitet ute gir varierte utfordringer og opplevelser til både kropp og sjel, og erfaringer viser at det gir god sosial tilhørighet. Barnehagen ligger ved foten av keiserlige Ulriken og Svartediksområdet er en del av vårt nærmiljø. Mulighetene i nærområdene og utelekeklassen vår inspirere til lek, aktivitet og undring året rundt. Skogsområdet rundt Montana er et populært og mye brukt turområde for barnehagen. Skogen byr på et godt utvalg av løvtrær og nåletrær, blomster og andre vekster, fugler, insekter og små gnagere, elvevann og bål plass. Dessuten er Montana en gullgrube for barnas uendelige fantasi ☺. Områder rundt Svartediket er også lett tilgjengelig for oss. Barnehagen har leieavtale med Svartediket Vel, og disponerer velforeningshuset 5 dager i uken. Nærmiljøet vårt består av en fin blanding av eldre og nyere bolighus og bygg, og området har mye spennende historie for nysgjerrige små og store «forskere».

I tillegg til å ha et flott, variert og utfordrende turområde, har vi mange nærliggende muligheter for kulturelle utflukter. Vi bruker kollektiv transport, eller tar beina fatt, og er ivrige brukere av byens museer, teater, konsert, bibliotek og annet avhengig av årets temavalg. Hvert år får de eldste barna skøyteopplæring i Bergenshallen fordelt over 6 uker fra midten av januar. Når vi får snø kan barna ta med ski eller akebrett til barnehagen, Snø gir oss også fine akemuligheter på Montana. Når det ikke ligger snø på bakken, kan barna fritt ta med egne sykler til barnehagen.

Barnehagens verdigrunnlag er å skape gode barndomsminner gjennom allsidige opplevelser og erfaringer preget av trivsel, vennskap og lek. De ansatte i barnehagen legger stor vekt på å skape gode hverdager for barna der **trygghet, trivsel, tillitt, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet** - det å bry seg om hverandre står sentralt. Gjennom barnehagens formelle læringsaktiviteter legges det til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse samtidig som vi er opptatt av å oppdage og følge opp det barna er opptatt av. Gjennom små og større prosjektarbeid introduseres nye perspektiver og det tilrettelegges for nye opplevelser og erfaringer basert på det som barna allerede er opptatt av. Dette, sammen med bevisst bruk av leker og materiell, verktøy og tilgjengelig utstyr sikrer vi progresjon i barnehagens innhold for alle barn (se også *progresjon i omsorg, lek, danning og læring*). Vi vil være tydelige, nærværende voksne med både intellektuell og følelsesmessig tilstedeværelse for barna.

Karusellen skal være et godt og trygt sted å være for både små og store, og vi legger vekt på å gi barna gode naturopplevelser året rundt. Barna skal oppleve glede, og føle seg betydningsfulle og velkommen hos oss. Vi vil være med å skape gode barndomsminner ved å bry oss om hverandre, være en del av et felleskap preget av varme og kjærlighet, og få virke – og medvirke i et miljø preget av ressurstenkning og anerkjennende holdning. I dette arbeidet legges også sterke føringer hos de ansatte for å forebygge og motvirke krenkende atferd mellom barn og mellom voksne og barn. Foreldre er viktige samarbeidspartnere for å skape «den gode barndom» for både egne og andres barn i barnehagen vår. Det er utarbeidet en egen handlingsplan for arbeidet vårt med «nulltoleranse og forebyggende arbeid» i tråd med barnehagelovens Kap8, §41,42 og 43, og denne er inkludert i vår internkontroll.

VERKTØY FOR PLANLEGGING AV TEMA OG AKTIVITETER FOR BARN

Didaktisk relasjonstenkning: Hvert år planlegger personalet i samarbeid med foreldre og barna, årets nye målsetninger og tema. Arbeidet foregår på planleggingsdager for personalet, i samarbeidsutvalget med foreldreprerentant, på foreldremøter og ved å observere, skrive praksisfortellinger, gjennomføre barnesamtaler og fange opp og ta med signaler og utsagn fra barna i hverdagen. Didaktisk relasjonstenkning er en modell for didaktisk planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeid med barna. Didaktisk relasjonstenkning fungerer som et begrepsapparat og gir en forståelsesramme som klargjør sammenhenger og skaper bevissthet rundt forskjellige elementer barnehagelæreren må ta hensyn til. I tillegg til å være et verktøy for systematisk gjennomgang av konkrete didaktiske situasjoner, som gjør barnehagelæreren mer sensitiv og selvkritisk, så fører det til at den som skal lære bort ansvarlig gjøres. De didaktiske kategoriene i modellen omfatter: mål, innhold, deltakerforutsetninger, arbeidsmåter, ramme faktorer og vurdering.

Vår pedagogiske plattform, våre mål og arbeidsmåter er beskrevet i barnehagens virksomhetsplan. Årsplanen gir informasjon om årets mål, aktiviteter og temavalg som er "milepæler" på veien mot overordnede mål. Arbeidet vurderes opp mot barnas utbytte av aktivitetene på planleggingsdager av personalet, på foreldresamtaler, og av foreldre på brukerundersøkelser.

BARNEHAGENS FORMÅL OG SAMFUNNSMANDAT

Barnehagens formål er nedfelt i barnehagelovens kap.1 §1, og sier at barnehagen skal arbeide i nært samarbeid med barnas hjem for å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning. Formålsparagrafen innebærer at barnehagen skal legge til rette for barnas allsidige utvikling, fremme trivsel, læring og utvikling. Barnehagen skal legge vekt på å fremme livsmestring, bidra til god helse og følelsen av egenverdi hos barnet. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jamfør grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art.3 nr. 1. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet. Barn skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden.

Barndommen skal leves og nytes, og barna skal gis rom til å gjøre egne erfaringer som rustet dem til livet. Grunnlaget for å kunne delta i et demokratisk fellesskap, skjer i samspill og lek med andre barn og voksne. Barn skal få hjelp til å forstå seg selv, tro på egne ressurser og sakte, men sikkert ta ansvar for eget liv. Dette forutsetter kjærlige, nære respektfulle og ansvarsbevisste voksne med god relasjonskompetanse.

Barnehagen skal være et godt sted å være for barn, foreldre og ansatte. Verdien i Karusellen barnehage – **trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet**, inkluderer også; respekt, raushet, toleranse, inkluderende fellesskap og engasjement som skal gå som en rød tråd i barnehagens arbeid. Barn, foreldre og ansatte skal oppleve gode relasjoner, og et godt samarbeid. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage over en 5 års periode og for inneværende år.

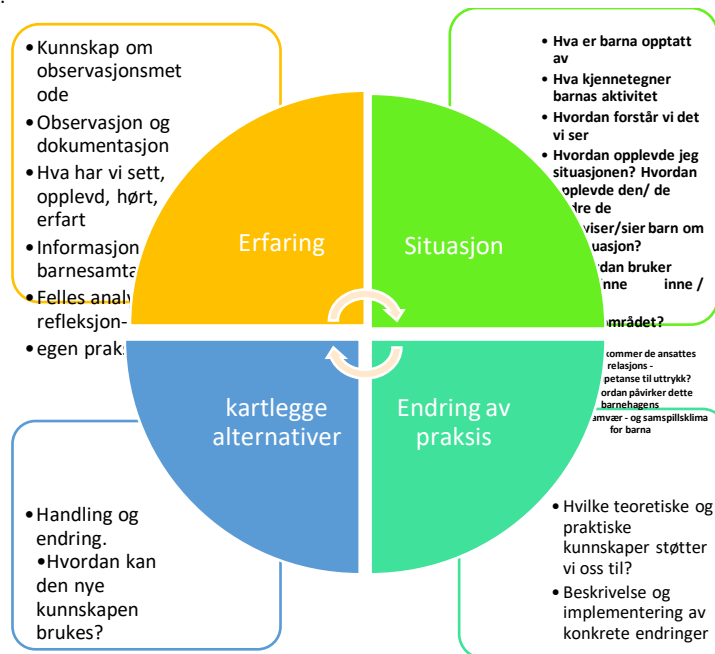
PROGRESJON I OMSORG, LEK, DANNING OG LÆRING

Årsplan skal vise hvordan barnehagen arbeider for å sikre progresjon i arbeidet med omsorg, lek, læring og danning. For oss innebærer progresjon i arbeidet at vi må arbeide som en lærende organisasjon, og vi vil derfor knytte progresjon til hvordan vi planlegger, vurderer, lærer av og justerer praksis.

Barnehagens arbeid skal være planlagt og basert på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foresatte. (se virksomhetsplan s. 25 - 29 for utfyllende beskrivelse) Gjennom kontinuerlig vurdering av det pedagogiske arbeidet skal barnehagen sikre at alle barn får et tilbud som er i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Personalets kompetanse er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Progresjon innebærer at barnehagehverdagen må være tilrettelagt slik at alle barna skal kunne utvikle seg, lære og oppleve fremgang. For å fremme progresjon skal personalet tilrettelegge gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter skal barna utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder.

Slik arbeider vi med årets mål, vurdering og progresjon:

I barnehageåret 2025 vil vi fortsette å arbeide spesielt med å utvikle de ansattes **relasjonskompetanse**. Relasjonskompetanse er ferdigheter, evner, kunnskap og holdninger som etablerer, utvikler, reparerer og vedlikeholder relasjoner mellom mennesker. Skal vi lykkes i arbeidet med barn og kollegaer er det viktig å arbeide med alles relasjonskompetanse. **Kvalitet i barnehagen skapes gjennom relasjoner**. Ansvarlige voksne er opptatt av at barna skal lykkes, de lytter til barna, er på lag med barna, skaper hverdagsmagi, bidrar til at barnet mestrer nye oppgaver og løfter dem opp og fram. Vår relasjonskompetanse bygger i stor grad på vår evne til empati, vår evne til å sette oss inn i barnas perspektiver, tanker og følelser. Barn kan primært utvikle sin egen relasjonskompetanse og empati gjennom å omgås voksne som allerede kan dette. Samtidig vil vi også fortsette arbeidet med å systematisere de erfaringer og valg vi gjør oss, og hvordan det påvirker barnas trivsel, opplevelse av vennskap, bli inkludert, få medvirke i sin hverdag og læring og utvikling. Vi skal gjennom dette året delta på kursrekke for assistenter og fagarbeidere i regi av Bergen kommune -barnehagemyndighet og holde interne kunnskap -og refleksjonsmøter rundt tema i personalgruppen Vi vil bruke heftet «Pedagogisk dokumentasjon – å utvikle seg og lære sammen» som verktøy. Vi ønsker med det å synliggjøre vår forståelse og vårt arbeid med progresjon utover den mer skjematisk inndeling av progresjon knyttet til fagområdene i virksomhetsplanen, og fokusere vår innsats mot progresjon og utvikling som en prosess som påvirkes av våre arbeidsmåter.

Trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet; For barnehagen er det en primær oppgave å gi barna god omsorg, kjærlighet og nærhet. Det er en sammenheng mellom hvordan barnet oppfattes av sine omsorgspersoner og hvilken omsorg det får. Omsorg og kjærlighet er en forutsetning for at barna opplever trygghet. Trygghet og omsorg henger sammen, og danner grunnlaget for lek, læring, trivsel, og utvikling.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og områder for egenvurdering av praksis: * Vi sikrer at alle nye barn har en primærkontakt og vurderer og utvikler vårt tilvenningsprogram i samarbeid med barnets foresatte * Vi sikrer at barna opplever forutsigbare og tydelige rutiner (med utgangspunkt i fast dagsrytme og struktur på dagen og uken (se også: dags – og ukerytmen i denne planens 2 siste sider) * Vi bruker dagtavle for å visualisere dagen og aktivitetene som kommer. * Vi legger til rette for felles erfaringer som kan danne grunnlag for lek, samspill og vennskap. * Vi sørger for at alle barn opplever ansvarlige, omsorgsfulle og anerkjennende ansatte. * Vi tar i bruk og anerkjenner barnas egne omsorgshandlinger. * Vi arbeider med alle ansattes relasjonskompetanse og sikrer kompetanseheving ved eksterne og interne kurs/seminarer og felles refleksjon.

Et inkluderende leke- og læringsmiljø i barnehagen med nulltoleranse og forebyggende arbeid: Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. En god fysisk og psykisk helse er grunnlaget for livsmestring. Karusellen barnehage skal gi et trygt og inkluderende leke- og læringsmiljø, og legge til rette for at alle barn opplever å ha en betydningsfull plass i felleskapet. Vi skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring, vennskap og inkluderende felleskap og sunne kost- og helsevaner. Mennesket har behov for kjærlighet og nærhet i trygge relasjoner, og en slik trygghet gir barn muligheter til å utforske omverden. Å være deltaker i lek og få venner er avgjørende for barns selvfølelse, trivsel og meningsskaping. Å være venner betyr å bli godtatt og verdsatt for den en er. Selvfølelse handler om hvordan vi ser på oss selv, og hvor mye vi føler vi er verdt. Barn som kjenner sine styrker og svakheter, og tenker godt om seg selv, har bedre forutsetninger for å håndtere konflikter og motstå negativ påvirkning. En god selvfølelse er viktig for å bli et selvstendig menneske, som tør å stole på seg selv og tar gode valg - både for seg selv og andre. Det er de voksnes ansvar, både i barnehagen og hjemme, å legge til rette for at barna utvikler gode sosiale ferdigheter, og bidra til at de får positive vennerelasjoner. Dette er med på å forebygge mobbeadferd. Det er utarbeidet en egen handlingsplan for vårt arbeid med «nulltoleranse og forebyggende arbeid» i tråd med barnehagelovens Kap8, §41,42 og 43.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi har utarbeidet handlingsplan med nulltoleranse for krenkende atferd og forebyggende arbeid i barnehagen med tiltaksplaner. (se handlingsplanen på vår hjemmeside) som følges opp og jevnlig og evalueres og justeres i tråd med ny kunnskap. Vi gjennomfører barnesamtaler vår og høst og spør om barnas opplevelse av vennskap og barnehagedagen (avhengig av alder og språkferdigheter). * Vi observerer og kartlegger relasjoner i barnegruppene, og sikrer at alle barn har noen å leke med. * Vi støtter barna i turtaking i lek, samspill og aktiviteter. * Vi støtter barnas språkutvikling * Vi gir rom for barnas egen konflikthåndtering og støtter med handlingsalternativer. * Vi støtter barnas egne omsorgshandlinger * Vi deltar i og støtter barnas lek. * Vi legger til rette for næringsrike og sunne måltid, og inkluderer barna i å velge blant et kvalifisert og sunt utvalg. * Barna blir jevnlig tatt med i valg av turområde og blir tatt med i planleggingen av utfluktens innhold.

Lek, læring og danning. Lek, læring og danning skal sees i sammenheng, og barnehagen skal legge til rette for læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. Læring og danning skjer på ulike arenaer gjennom hele livet. I barnehagen er lek og samspill viktige læringsarenaer. Barnehagen skal legge til rette for barns læring i planlagte og spontane situasjoner, og tilby alle barn et rikt, variert, stimulerende og utfordrende læringsmiljø hvor barnets medvirkning er i fokus. Barnas nysgjerrighet, undring og interesse skal møtes av interesserte voksne. Danning er et sentralt begrep i det norske utdanningsløpet, fra barnehage gjennom skolegang. Danning er ikke et entydig begrep, men handler om å ruste barnet til å mestre livet. Danning dreier seg om å utvikle evnen til å tenke selv, reflektere og ta ulike perspektiver og være en medskaper i felleskapet.

Leken er grunnleggende når barnet utvikler seg. Leken styres av barnas egen virkelighet der prosessen er det viktigste. I denne prosessen øker barnets forståelse av ulike verdier og normer. De får erfaringer med og får testet ut hvordan løse konflikter og de lærer seg det sosiale samspillet. De kan leke det de har opplevd, skape nye ideer og utforske dem og prøve det ut i roller. Leken er lystbetont og indre motivert, leken har egenverdi – å leke er et mål i seg selv.

I Karusellen barnehage har vi som hovedmål at barna skal oppleve et stimulerende miljø som fremmer **trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet**, læring og utvikling, og støtter opp om deres **lyst til å leke**, utforske, lære og mestre. Dette skal også komme til uttrykk i vårt arbeid med rammeplanens fagområder. Fagområdene gjenspeiler områder som har i interesse og egenverdi for barn i barnehagealder. Fagområdene skal sees i sammenheng, og være en gjennomgående del av barnehagehverdagen.

Fagområdene er: ☑ kommunikasjon, språk og tekst ☑ kropp, bevegelse, mat og helse ☑ kunst, kultur og kreativitet ☑ natur, miljø og teknologi ☑ antall, rom og form ☑ etikk, religion og filosofi ☑ nærmiljø og samfunn

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi bruker natur- og realfaglige tema som utgangspunkt for arbeidet med de ulike fagområdene. * Fagområdene i rammeplanen blir naturlig ivaretatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens mange tradisjoner, kulturelle utflukter og faste formelle læringssituasjoner. * Vi deler barna inn i grupper etter alder, modenhet, ønsker og behov, til aktiviteter og lek, både inne og ute. * Vi legger til rette for skjermede lekegrupper, og sikrer at barna får rom for og støtte til fordypning i leken. * Vi er aktive brukere av byens kulturtilbud, bibliotek og museer. * Vi bruker nærmiljøet og nærområdene våre til lek og læring, fordypning og rekreasjon * Vi bruker samlingsstund som en arena for refleksjon og samtaler i forkant og etterkant av aktiviteter.

Barns medvirkning: Barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor. Barns medvirkning handler om mer enn å være med på å bestemme. Det handler om barnets rett til å få støtte til å uttrykke seg, og bli synlig og være betydelig i sosiale sammenhenger. I tråd med vårt barnesyn handler det om å være lydhør for barnets mange ulike måter å uttrykke seg på, ikke bare verbalt. Vi ser, lytter og lar oss inspirere av barnas nysgjerrighet. Vi holder liv i barnas spørsmål, studerer hvordan barna søker svar og utfordrer barnas tanker. Vi legger til rette for barnas egne prosjekter og tar deres interesser, ønsker og behov med i vurderingen, i planlegging og justering av praksis.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi henter inn barnas innspill, ønsker og behov, skriver praksisfortellinger og gjennomfører barnesamtaler. * Vi jobber prosjektbasert med fokus på barnas allerede igangsatte lek og aktivitet i planene og legger til rette for gjenkjennelse, fordypning og nye perspektiver. * Vi observerer og dokumenterer praksis for å sikre at alle barn blir sett og hørt, i aktiviteter, lek, vennskap og samspill. * Vi legger til rette for at ulike materialer og leker er tilgjengelige for barna * Vi dokumenterer arbeidet vårt med «tilbakeblikk» til samtale og refleksjon mellom barn, mellom barn og deres foreldre og ansatte.

SWOT ANALYSE FOR KARUSELLEN BARNEHAGE

OMVERDEN	EGEN ORGANISASJON
TRUSLER	FORBEDRINGSOMRÅDER
<ul style="list-style-type: none"> • Redusert økonomisk ramme • Mangel på barnehagelærere • Mangel på interessenter • Smittevernsnivå samfunnet / barnehagen må drifte etter 	<ul style="list-style-type: none"> • Profilering av barnehagen • Foreldresamarbeid i FAU • Vedlikeholde innemiljøet • Oppgradere uteområdet • Utvikle og inkludere atelieret i det faste pedagogiske tilbudet • Redusere sykefraværet • Kompetanseheving / felles faglig oppdatering
MULIGHETER	STERKE SIDER
<ul style="list-style-type: none"> • Tilknytning til store nærliggende arbeidsplasser • Økt fokus på kvalitet • Tverrfaglig samarbeid med HVL • Fokus på samarbeid i forbindelse med overgang barnehage og skole – «Playdates» på tvers av barnehager • Miljøfyrtårn resertifiseres sommeren 2026 • Sterk foreldremedvirkning • Årlige brukerundersøkelser • Samarbeid med Landås menighets eldrecenter; plante i plante kasser, aktiviteter og samvær med de eldre, ol • Kompetanseheving for ansatte – kursrekke i regi av Berge kommune – barnehagemyndighet, PBL og interne kurs. • Førstehjelpskurs for alle ansatte - årlig • Felles studiereise for ansatte hver 3-år (er inkludert i kompetanseutviklingsplan) Neste reise er høsten 2027 (2 dager i høstferien) 	<ul style="list-style-type: none"> • Godt arbeidsmiljø • Stabilt personale • Gode tur – og uteleksmuligheter som benyttes flittig • Barna gis store muligheter til medvirkning • Aktive og engasjerte ansatte. • Omsorgsfulle ansatte som er god på tilknytning og relasjonsbygging mellom voksne og barn, og mellom barna. • Variert mattilbud med fokus på mer sjømat i hverdagskosten (fiskesprell prosjekt) • Godt foreldresamarbeid • Engasjerte og interesserte eiere • Gode sovefasiliteter i eget bygg for de yngste barna • Barnehagen ble sist RE sertifisert Miljøfyrtårn i 2023 • Leieavtale med Svartediket Vel – velforeningshuset 5 dager uke

MÅLSETTING

Barnehageloven og rammeplan for barnehagen gir klare føringer for det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Formålsparagrafen fastsetter barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag den skal bygge på. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage for inneværende år og over en 5-års periode.

«Barn er bare så kompetente som deres omgivelser tilbyr dem muligheten til å være» (Pianta, 1999 s. 64). Læring og utvikling forutsettes av nærhet, fysisk kontakt og kjærlighet. Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagens indre liv hvor det stilles krav til personalets oppmerksomhet og åpenhet overfor det unike hos hvert enkelt barn. God omsorg måles på kvaliteten i relasjoner og tilknytning mellom voksne og barn, og barna imellom. Med god **relasjonskompetanse** er **omsorg – et ekte naturprodukt!!!**

God språkutvikling;

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Både den non – verbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Det å få allsidige erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Også det å samtale om følelser, tanker og opplevelse, er nødvendig for å utvikle et godt språk. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til både skriftlige og muntlige fortellinger, dikt, rim, poesi, regler og sanger, og leken er en grunnleggende livs – og læringsform som barna kan uttrykke seg gjennom.

Lekens betydning; Det er en utbredt oppfatning at lek er tilfeldig og læring skjer formelt. Ingen av delene er riktig. Barna lærer gjennom leken uten at de nødvendigvis er bevisst det de lærer. Gjennom leken oppøver barna ordforråd og utvider sin begrepsverden. Barna trener sine muskler og sanser og bruker sin tanke og sin fantasi. I leken er barnet fritt til å prøve ut alternativer, og det reflekterer over forhold i virkeligheten. Denne formen for lek er en av drivkreftene i utviklingen av språk og «ren» matematikk.

Matematikken finnes inne i våre hoder i form av abstraksjon og systematisering. Papirbretting er dermed ikke matematikk med mindre en tar i bruk geometrisk innsikt til å finne ut hvordan en går frem for å brette en bestemt figur. I naturen kan vi finne et materielt grunnlag for å gi eksempler på matematiske begreper og strukturer. Det samme gjelder de erfaringer barna gjør seg gjennom lek. Erfaringer barna gjør seg gjennom **leken er et verdifullt «råmateriale»**, men matematikk blir det først av det når barnet gjennom refleksjon og språk kan bruke erfaringene til å finne ut noe gjennom eget logisk resonnement. I barnas verden er matematikken til stede som tankestrukturer og handlingsmønstre og språk knyttet til den konkrete virkeligheten. (Einar Jahr, 2001). Det er derfor viktig for oss å legge til rette for å gi barna mange førstehåndserfaringer og **gi barnas egen lek og aktivitet godt spillerom.**

Musikk; Inneholder mange elementer som kan være **sentrale i arbeidet med barns språkutvikling.** Ord og setninger har en oppbygning som inneholder rytme, tempo og dynamikk, akkurat slik musikk har. Barns behov for å uttrykke seg er medfødt, og evne til å kommunisere er en viktig del av det å være menneske (Aalberg & Semundseth, 2008). Sang og sangleker er også en kilde til opplevelse av felleskap, tilhørighet og mestring. I Karusellen barnehage synger vi hver dag, både i felles samling og mer spontant. Det er et mål at sang, sangleker og musikk skal styrke barnas «vi» opplevelse samtidig som den er utviklende for barnas språk og motorikk. Progresjonen ivaretas ved valg av sangenes kompleksitet.

Vårt pedagogisk grunnsyn og visjon:

Vårt pedagogiske grunnsyn på barns læring er: **Barn er ikke passive mottakere av kunnskap og forståelse, de er erobrere!** Vår visjon er derfor ” **Glade erobrende barn i lekende raust felleskap!**”

Barnet erobrer selv gjennom lek, læring og gjennom sansing. Opplevelse bearbeides, blir til erfaringer og blir en del av barnas kunnskap. **Læring** er spontant og knyttet til ” her og nå”. Det skjer gjennom handling og i samspill med andre. Leken har en sentral plass og de ansatte skal fremme **vennskap** og **felleskap** og forebygge og følge opp krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Rolleleken er ofte en naturlig uttrykksform for barn. I rolleleken tar barnet hele seg selv i bruk. Barnet føler seg hjemme i rollelekens måte å uttrykke seg på. I rammeplanen står det at man skal ta vare på barns behov for lek, at leken skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og sammen med andre.

Sikre alle barn et trygt og godt barnehagemiljø: I arbeidet med å sikre barna **et trygt og godt barnehagemiljø** har vi blant annet implementert et psykologisk førstehjelps program som er utviklet for barnehagebarn. Opplegget introduserer grønne og røde tanker gjennom «**Grønne tanker- glade barn**» og har til hensikt å stimulere barns tanke- og følelsesbevissthet. Barns tanker er avgjørende for

barnets følelser, handlinger og utvikling. Barn kan øve på å bli en god venn for seg selv, en venn som støtter og trøster når livet er vanskelig, og gleder seg når mye går bra. De kan øve på å tenke om seg selv og andre med vennlighet og respekt.

Det man lærer når man er liten, danner fundamentet for trivsel, læring og helse. Å utvikle omsorg for seg selv og andre, gjør gode dager bedre og vanskelige dager litt lettere å takle. Vi har også implementert **Barnas verneombud** som er et nasjonalt tverrfaglig kunnskapsløft til barnehagene. Vi har ansatte som har ekstra kompetanse på å se de sårbare barna i barnehagen, som kan forebygge, varsle og bidra til å hjelpe de minste og mest sårbare barna i samfunnet innenfor vold og overgrep, barnehagemiljø- mobbing og krenkelser og barn med behov for spesiell tilrettelegging. (se også vår handlingsplan for «nulltoleranse og forebyggende arbeid» <https://karusellen.barnehage.no/File/Getfile/8ae5d7ff-f5de-43aa-8d8b-024383d83c1b>)

Tema og aktiviteter i årsplanen: Det er et mål at tema og aktiviteter i denne årsplanen skal inspirere til lek og bidra til god mestringsfølelse, utvikling og progresjon for hvert barn ved at **fordypning og erobring** gis utfordringer på mange ulike måter både faglig og sosialt. Barna skal få oppdage, undersøke, forstå sammenhenger, få utvidet sitt perspektiv og få ny innsikt både individuelt og i gruppen. **Sosialiseringsprosessene** som barna gjennomgår i lek berører også vesentlige sider ved **barnekulturen**.

Barnehagens kultur og tradisjoner skal sammen med nye tema sikre at barna får rikelig tilgang på opplevelse som gir dem et allsidig lærings – og utviklingsmiljø på deres egne premisser og med aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen.

Arbeid med fagområdene; Med bakgrunn i vår kunnskap om barnegruppen har vi utarbeidet en årsplan som gjenspeiler behov og interesser innenfor fagområdene; Nærmiljø og samfunn, kommunikasjon, språk og tekst, kropp, bevegelse, mat og helse, natur, miljø og teknologi og antall, rom og form, kunst, kultur og kreativitet og etikk, religion og filosofi.

Vi har valgt å tilnærme oss tema med en arbeidsform vi kaller: **«Barn som forskere»**. Små barn undrer seg mye og vi erfarer at spørsmål ofte er rettet mot seg selv, om naturen og fenomener i hverdagen. Det er et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet og vi vil legge til rette for at barna møter **nærmiljø og samfunn, bærekraftig utvikling, realfag, språk, kultur og estetiske fag** på en undrende og utforskende måte.

Valg av fokusområder: Gjennom observasjon av barns lek og interesser, vurdering og samtaler med innspill fra barn, foreldre og ansatte, har vi kommet frem til årets tema og fokusområder; Tema innenfor de nevnte fagområdene er **tema om Barn i andre land (Spania, Tyskland, Sverige, Danmark, Frankrike Italia og Hellas) – som vi har forstått er typiske reisemål blant barna. Vi skal blant annet lære om hovedsteder, transportmidler og levemåter, leker, mat, dans og musikk. Vi tar med oss tema fra i fjor om ulike typer klima og vær, vi utforsker ulike kulturer og språk, nasjonaldager og flagg. Tema om bærekraftig samfunn, «matauk», tradisjoner og kultur, samt tema om vennskap, demokrati og demokratiske prosesser i lek, barnas rettigheter, og aktiviteter som vårt Miljøfyrtårnarbeid mm er faste tema vi fletter inn i årsplanens aktiviteter.**

Denne årsplanen er bygget opp rundt barnas egne interesser og innspill, samt innspill fra foresatte og de ansattes vurdering av barnegruppens behov. Andre prosjekter; altså barnas allerede pågående aktivitet (her og nå) kommer i tillegg eller i stedet for våre formelle planlagte aktiviteter. I oktober arrangeres høstutstilling i barnehagen for foreldre med familie for å dokumentere og vise frem noe av det vi har arbeidet med gjennom året. Samtidig markerer høstutstillingen overgangen til barnehagens faste aktiviteter og tradisjoner, som de to siste månedene i året preges av.

På våre turdager skal vi observere vær og naturfenomener i naturen. Vi skal gjøre noen forsøk i barnehagen, sammen med barna. Vi finner informasjon om temaet gjennom litteratur, og vi skal samle inn vår egen data. I tillegg til ekskursjoner i eget nærmiljø, skal vi få være med på både sang- og teaterforestillinger på Barnas Kulturhus på Kode og på besøk på Gamle Bergen museum. Vi skal ha utstillinger i barnehagen der vi bruker gjenbruksmaterialer og naturmaterialer. Vi samler bilder og informasjon til en bok om « Barn i andre land» og vennskap og andre tema barna er opptatt av gjennom året. Gode tradisjoner og markering av viktige høytider og merkedager vil også prege tema og aktiviteter gjennom året. Blant annet vil vi gjennomføre «kyllingprosjektet» hvor barna får være med på hele prosessen fra å vaske og lyse befruktete hønseegg, følge med på dem i rugemaskinen, og stelle nye klekkede kyllinger i barnehagen. Oversikt over alle viktige «merkedager» i barnehagen finner dere på vår hjemmeside; «*Merkedager – våren 2025*» og «*Merkedager-høsten – 2025*»

Karusellen barnehage ble Miljøfyrtårn sertifisert i 2010 og re-sertifisert i 2013, 2016, 2020 og i 2023. Sammen med barna skal vi bla fortsette det gode arbeidet med kildesortering og gjenbruk og arbeide for resertifisering sommeren 2026.

Karusellen barnehage ble i 2011 «**fiskesprell barnehage**». Vi viderefører gode vaner, og har som mål å utvikle omfanget av sjømatprodukter til barnas måltider.

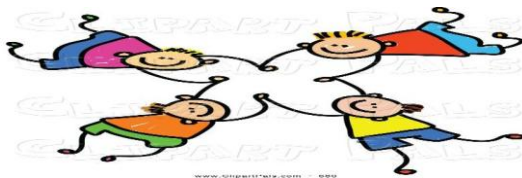
«**Matauk**»; Gjennom året skal vi også bidra til å etablere flere bed og planteområder i hagen vår til både prydbusker og nyttevekster og legge om til **helårsplanting** i «mini – vekselbruket» vårt.

Den valgte arbeidsformen er **utforskning og arbeid med konkrete** som både gir godt grunnlag for begrepslæring og språkutvikling samt økt kunnskap og forståelse for nære «hverdagsbegivenheter». «**Barn som forskere**» er det et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet. For å utvide og støtte opp om barnas læringsprosesser og deres lek og kreativitet vil vi bruke **digitale verktøy** i det pedagogiske arbeidet. Vi skal søke informasjon, dokumentere med bilder, film og «tilbakeblikk». De ansatte vil være aktive sammen med barna og bidra til at en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Fagområdene i rammeplanen, Nærmiljø og samfunn, natur, miljø og teknologi, kropp og bevegelse, mat og helse, kunst, kultur og kreativitet, antall, rom og form, og etikk, religion og filosofi, blir naturlig ivaretatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens faste formelle læringssituasjoner. Barnets utbytte av aktivitetene vurderes opp mot innhold, våre arbeidsmåter og våre mål.

MÅLSETTING FOR GRØNN GRUPPE (1 – 3 ÅR)

I arbeidet med de yngste barna (1-3 år) går store deler av dagen med til daglige gjøremål som måltider, soving, bleieskift og av / på kledning. Den vanlige barnehagehverdagen med sine rutiner og gjøremål utgjør viktige uformelle læringssituasjoner for barna. «Hverdagslivet» er summen av faste rutiner, lek og aktiviteter der barna får øve seg gjennom lek, konsentrasjon, selvstendighetsøvelser, motorikk, samtaler / kommunikasjon og konfliktløsning.

Daglige rutiner:

Vi legger vekt på at hverdagsaktiviteter og rutinesituasjoner i og utenfor barnehagen skal oppleves meningsfulle for barna. Vi setter derfor av god tid for å skape mest mulig ro til læring, undring, utforskning og samtale. Både måltider, bleieskift og garderobesituasjonen gir personalet en gylden anledning til å gi det enkelte barn oppmerksomhet og bekreftelse. De voksne «tilbyr» barna språk og begreper ved å ordsette og beskrive handlinger og omgivelsene «her og nå». Personalet støtter og utfordrer barnets utvikling av selvstendighet ved legge til rette for at barna får prøve / klare selv. En leken tilnærming med humor og glede settes høyt i samvær med barna og både spontan sang, rim og regler bidrar til faglig kvalitet i samspillet.

Leken er barnets viktigste uformelle læringsaktivitet og er den aktiviteten som oppleves mest betydningsfull for barnet. I leken trenger 1 – 3 åringene mye plass til å utfolde seg på og de trenger leker og bøker som gir mulighet til utforskning og undring. De små barna trenger mye kjærlighet, oppmerksomhet og nærhet. De ansatte sitter mye på gulvet sammen med barna og er viktige bidragsyttere og støttespillere i barnas parallelle lek, samlek, og språklige- og sosiale utvikling.

Språkutvikling og begrepsforståelse, Barna tilegner seg språket i samspill med sine omgivelser. Fra pludreløyer til det første ordet kommer. Språk og atferd kobles sammen og gi og ta leker er kjerneaktiviteten. Barnet hermer og etterlikner, setter sammen to og tre ords setninger og erfarer at hver gjenstand har et eget navn. De stiller etter hvert hva – spørsmål, lytter og imiterer. Både den non-verbale (kroppsspråk) og verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. God språkbeherskelse har stor betydning for sosial lek og samspill med andre barn og får betydning for barnets oppfatning av seg selv. Sammen med sosial kompetanse er gode vilkår for språkutvikling vårt viktigste målområde både i uformelle og formelle læringsaktiviteter. Barnehagen benytter pedagogiske verktøy som «språksprell», «snakkepakken» og «sansekort» Dette er metodiske språkleker og språkutviklingsverktøy utviklet for barnehagen. Vi anser likevel sang og musikk som den viktigste og mest verdifulle metoden for små barns språkutvikling, samspill og opplevelse av tilhørighet.

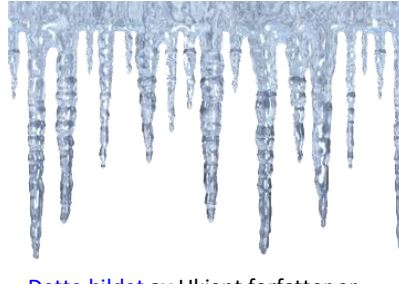
Danning: Danning handler om at barnet skaper seg selv i gjensidig samspill med andre mennesker og med omgivelsene. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Barnet har rett til og behov for kjærlighet, å bli sett, hørt og verdsatt, men må samtidig forholde seg til andres rett og behov for det samme. Gjennom gode dannelsesprosesser ønsker vi å sette barnet i stand til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større felleskap. Anerkjennende voksne som gir barna mulighet for medvirkning og deltakelse er en forutsetning for god dannelsesutvikling. Danning er også en forutsetning for meningsdanning, kritisk tenkning og demokrati. Danning er et begrep som omfavner mer enn utvikling, omsorg, oppdragelse og sosialisering. Vi «speiles» i hverandre, vi påvirker og blir påvirket. Særlig med tanke på forebygging av mobbing og krenkende atferd er bevisste og reflekterte voksne betydningsfulle rollemodeller for barna. «Små gryter har også ører» og voksnes utsagn og handling i deres nærvær vil bli imitert og omsatt i handling.

Barn blir ikke født med en klar forståelse av god moral. For å kunne gi barna en sunn innsikt i «rett og galt» er det en forutsetning at de voksne forstår at barna går gjennom mange faser i sin etiske utvikling. Vi har ikke full kontroll over når og hvordan barn går gjennom de forskjellige nivåene av moralsk utvikling, men vi kan bidra til å styre / veilede dem i riktig retning. I dette arbeidet er viktigst av alt de signalene vi sender ut gjennom våre egne holdninger og handlinger. Gjennom tilpasset arbeid med programmet «psykologisk førstehjelp – Grønne tanker, glade barn» vil vi gi barna begynnende innsikt i og forståelse for egne og andres behov og følelsesuttrykk og hjelp og støtte til utvikling av god selvkontroll og selvhevdelse. Sammen med mye ros og feedback på barnas gode handlinger vil de bli møtt med klare og forutsigbare grenser av kloke og omsorgsfulle ansatte.

I Karusellen barnehage skal barna få en trygg, spennende og utfordrende hverdag i varierte omgivelser. Hverdagen skal bære preg av mye lek, humor, glede og felles undring og utforskning både i barnehagen og på turer i nærmiljøet. Vi ønsker å være mye ute i vår barnehage og uteområdet gir gode rammer for allsidig utforskning, lek og aktivitet. Uteområdet gir barna større spillerom i egen aktivitet, og gir derfor viktige rammer for å skape gode relasjoner til hverandre og på tvers av aldersgruppene. Barna lærer om sin sosiale verden gjennom relasjoner til andre mennesker. Likeledes lærer barna om seg selv i møte med andre barn. Gode relasjoner til andre barn og til voksne fremmer utvikling og er en forutsetning for medvirkning og danning (jfr. Barnehageloven s.9).

Uteområdet i og rundt barnehagen gir oss unike muligheter til å involvere alle fagområdene og til å gi barna en positiv ute – og natur opplevelse. Barnehagens formelle læringsaktiviteter gjennom dette året skal gi barna kunnskap om seg selv og kjennskap til nærmiljøet, naturens mangfold av dyr og fugler i hagen vår og i nærmiljøet, samt planter og nyttevekster og årstidsendringer.

JANUAR

OBS! Planleggingsdag 31.1 bhg. stengt.

Innhold;
Årstid; vinter
Tema; Barn i andre land;

Værbestemte variasjoner (vann, snø og is; ake, gå på ski, bygge snømann, snølykt og is lykter
Hovedstad Madrid; klima og vær, leker, kultur og språk, musikk og dans (Flamenco)

Sanger og regler;
januar sangen, det snør, det snør, tideli bom.
Spanske parlører; Hola,
Buenos dias, hasta la vista
Kunst; Fargelegge Spansk flagg,

Arbeidsmåter:

Vinter; Det å utnytte årstidene er kanskje selvfølgelig for oss. Om vinteren er det mange muligheter for å utforske naturfaglige fenomener. Barn jubler ved det første snøfall. Bygging med snø og is gir inspirasjon til lek og læring og er et flott utgangspunkt for utforskning. Vi lager islykter hvis det blir kaldt nok, snømenn, og aking i skogen vår. Vi gjør barna oppmerksom på og ser på værforandringer og bruker det som utgangspunkt for samtale og undring.

Barn i andre land – Spania: Madrid er hovedstaden og den største byen i Spania. Byen er et senter for handel og kultur for hele den spansktalende verden. Spania har to nasjonaldager; Spanias grunnlovsdag – 6. desember er dagen da landet ble et demokratisk monarki og dagen er markert som « Dia de la Constitucion». 12 oktober er den spanske nasjonaldagen – «Dia de la Hispanidad» - Dette er dagen da Christofer Columbus gikk i land i Amerika og oppdaget et helt nytt kontinent 12 oktober 1492.

Klima i Spania deles inn i tre hovedgrupper; *middelhavsklima* langs kysten i sør og øst, *atlantisk klima* langs kysten i nord og *kontinentalt* klima på høysletta i innlandet. Kystområdene fra Costa Brava i nordøst til Costa del Sol i sør har middelhavsklima, med varme, tørre somre og milde og tildels nedbørsrike vintre. (Norge har polart (arktisk) og temperert klima). Det er Valenciaregionen med Costa Blanca og Alicante som mottar flest tilreisende. Bare fra Norge reiser rett i underkant av 400 000 til denne delen av «sydenlandet». Kanariøyene ligger på en solid andre plass. I tillegg er dette også feriemål for mange spanjoler.

Spanjolene er kjent for sin livlige og fargerike kultur, med lidenskap for musikk, dans, mat og sammenkomster med storfamilien. Vi skal lære litt om spansk kultur, se og få lære flamencodans (spansk folkedans), lytte til spansk musikk, lære noen enkle spanske parlører, tilberede og spise et utvalg typisk spansk mat, og sammenlikne vår egen hverdag og lek i barnehagen med barn i spanske barnehager. Vi lærer noen vanlige spanske regelleker. Vi fargelegger det spanske flagget, vi lager silke- og/eller serviettrosler til flamencodansen og fargelegger spanske flamencoskjoler/drakter. I neste måned får vi besøk i barnehagen av Laura og Rosario som skal lære oss Spansk flamencodans 😊

Mål:

Vinter; **Årstider:** Bevisstgjøre barna på de ulike årstidene og hvorfor vi har årstider. **Vinteraktiviteter;** Benytte årstidsbestemte muligheter for variasjon i aktiviteter

Barn i andre land: Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. (Rammeplanen 2017)

Spania - kultur ; Barnehagen skal by på varierte impulser, opplevelser og erfaringer og omfatte lokale, nasjonale og internasjonale perspektiver. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap (Rammeplanen 2017)

Januar

uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1			1	2 ... Tema; male/tegne fra jule minner	3 ... Musikksamling: Januar sangen,» Lage fuglemat Middag: Tomatsuppe, m/ makaroni og egg	4	5
2	6 ... lage vinterbilde skøyter for ... og ... gruppe	7 ... turdag	8 ... lage fuglemat	9 ... turdag	10 ... musikk samling Menu del dia: Empanada Gallega	11	12
3	13 Gang på skøyter for ... og ... gruppe. ... Grønn: Tema: Barn i andre land»- vinter i Spania klima og vær.	14 ... turdag	15 ... Tema: Barn i andre land»- Transport middel til Spania; fly, tog, bil og båt	16 ... turdag	17 ... turdag; Tur til Svartediket Menu del dia: Lentejas (linsjer)– Spansk vintermat	18	19
4	20 skøyter for ... og ... gruppe. ... Grønn Tema: Barn i andre land»- kultur og språkmattradisjoner	21 ... turdag	22 ... Tema: Barn i andre land»- leker	23 ... turdag	24 ... musikksamling ... Barnas kulturhus førskolegruppen Himmelspringeren Menu del dia: Paella m/ kylling	25	26
5	27 skøyter for ... og ... gruppe. ... Grønn Tema: Barn i andre land»- vi leker at vi flyr til Spania og ser hvilken dyr vi møter på i Spania	28 ... turdag	29 ... Tema: Barn i andre land»- Spania – musikk; Flamenco: https://www.youtube.com	30 ... tur til Svartediket	31 Planleggingsdag bhg. Stengt. Personalet: Arbeide med kompetanseløypen 2024/ 2025, årsplan 2025 samt saker iht årshjul		

FEBRUAR

Innhold:

Årstid, vinter/ klima

Nærmiljø og samfunn;

Karneval og kafe 06.mars kl. 15.00

Tema; Barn i andre land – Spania

Bøker: Karsten og Petra reiser til Syden

«På eventyr i Sapmi

Eventyr: [Eventyret om Gaupa Guapo og Klippfiskbåtene fra Spania](#)

Sanger:

«februar sangen»,

«karnevalsangen «karusellsamba» «Boller opp og boller ned»

Musikk og dans: Flamenco

Musikk: Lytte til samisk musikk. Lage rasleinstrumenter til karneval

<https://www.youtube.com/watch?v=bwSERyFgWSs>

ARBEIDSMÅTER:

Tema;

Barn i andre land; Spania; vi reiser en tur til Syden; Vi reiser en tur til Syden i uke 8. Vi skaffer oss pass, der barna tegner passbilde av seg selv og fyller inn hvor høy vi er og fødselsdato. Vi bestiller flybilletter og hotell, pakker koffert og drar til flyplassen, sjekker inn koffert og går gjennom sikkerhetskontrollen før vi setter oss på flyet. Der vi får servert kaffe/te og vi går gjennom sikkerheten om bord på flyet. Når vi kommer frem, sjekker vi inn på hotellet. Vi skal ha spa dag ved bassenget og gå på restaurant og spise god mat, der vi betaler med kredittkort eller med vips. Vi skal gå på diskotek og lære om lokal dans og musikk.

Nærmiljø og samfunn: Markere samefolkets dag: Vi markerer dagen gjennom uken i felles samling hvor vi forteller om samefolket og litt om deres historie og levested. Vi bygger «lavvo» hvor vi samles og lytter til samisk musikk og viser bilder av "samiske klestradisjoner", lavvo og reinsdyr. Vi fargelegger det samiske flagget. Vi lager samisk festmat; Bidos fra Karasjok, til lunsj. Dette er samisk festmat som tradisjonelt serveres på samenes dag. "Leage buorre"!!! Vi leser samiske fortellinger fra boken; «På eventyr i Sapmi»

Karneval/ fastelavn: Vi lager svarte og fargerike papirkatter som vi pynter barnehagen med til karneval. Vi lager en papirsekk som vi skal bruke til å slå katten ut av sekken". Barna får lage forskjellige instrumenter av gjenbruksmateriale. Barna møter i barnehagen utkledd. På formiddagen har vi "vis og fortell samling" hvor barna presenterer seg selv med å fortelle om hva de er utkledd som og vise hva de kan gjøre i kraft av rollen. Litt "klovnerier" og fremvisning av sketsjen " Fruen og tjenestepiken, Emma", blir det også. Vi lærer litt om karneval i Cadiz [Carnival of Cádiz - Wikipedia](#) – og deres fargerike drakter og ansiktsmaling / masker.

Barn i andre land- Spania; Flamenco dans; Flamenco er en spansk musikkgenre og rituell folkedans. Musikkformen er i utgangspunktet en form for folkemusikk. Flamenco blir uttrykt gjennom sang og dans akkompagnement, typisk gitarspill og rytmisk klapping og knipsing. Den favner en kompleks musikalsk og kulturell tradisjon, og selv om den gjerne betraktes som en del av generell spansk kultur, er den sterkt knyttet til regionen Andalucía, der den kan ha oppstått (Store norske leksikon).

Lære å danse flamenco; Vi får eksperthjelp av Laura og Rosario som kommer til barnehagen torsdag 13. februar for å lære oss flamencodans. Rosario har med danseskjørt til barna.

Så frø inne og ute: Vi har etablert et samarbeid med Landås Menighets Eldresenter hvor vi får disponere noen plante kasser til å så urter og grønnsaker. Det planlegges undervisning for forskjellige aktiviteter gjennom året som involvere barna, eldre og ansatte på eldresenteret. Vi sår frø til ulike grønnsaker og urter inn og sår frø direkte i plante kassene våre ute når det er mulig. «Matauke» inngår i barnehagens faste program.

Mål: Tema: Økologisk kjøkkenhage: februar/ mars er tiden for å så frø. Vi sår først inne; tomat, squash, gulrot, paprika, basilikum, persille med mer. Plantene settes ut i kassene i april / mai etter temperaturen. Drivhuset over den ene plantekassen gjør at plantene får mer varme og høyere luftfuktighet, og at vi kan skape et best mulige klima for det vi ønsker å dyrke. Det vil også forlenge sesongen for planter som krever ekstra varme på våre breddegrader. Det gir også barna mulighet til å følge plantenes utvikling, og høste av dem over lenger tid. Barna er med å velge ut hvilke planter de ønsker å dyrke i tillegg til et «fast»-utvalg av grønnsaker og urter.

Barn i andre land; Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordyplning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samholdighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosess. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide sine perspektiver og få ny innsikt. (Rammeplanen 2017)

Markere samenes dag: I rammeplanen for barnehager står det i fagområdet "Nærmiljø og samfunn" at barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Karneval: betyr "slutten på kjøtt" og markerer inngangen til fasten. Tradisjonen er en kilde til lek og kunnskap om vår historie, vår kultur, myter, tro og overtro.

FEBRUAR

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5						1	2
6	3 Turdag Eventyr: Eventyret om Gaupa Guapo og klippfiskbåtene fra Spania	4 Turdag	5 Bok: På eventyr i Sapmi 	6 SAMEFOLKETS DAG	7 musikksamling Middag: Bidos	8	9 <i>Morsdag</i>
7	10 Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00- 14.00 for og gruppe Bok: Karsten og Petra reiser til Syden	11 Turdag	12 Turdag Lage karnevalsmasker	13 	14 turdag Menu del dia; Tortilla Espanola (a`la Laura) <i>Valentinsdag</i>	15	16
8	17 Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00- 14.00 for og gruppe lage rasleinstrumenter til karneval	18 vi reiser til syden denne uken	19 vi reiser til syden denne uken	20 vi reiser til syden denne uken Meny Club sandwich https://www.matprat.no/oppskrifter/sunn/club-sandwich/	21 Flamenco dans; Laura og Rosario kommer for å lære oss Flamco- dans	22	23
9	24 Turdag så frø inne (Vinterferie for skolen denne uke)	25 Turdag	26 lage svarte katter Turdag	27 Turdag	28 Turdag		

NB! Foreldremøte 05.03.25 kl. 19.00 og Karnevals kafe torsdag 06.03.25 kl.15.00-16.00 foreldre/m familie er hjertelig velkommen!

Innhold;
Årstid: Vår
Karneval
Tema; barn i andre land- Tyskland
Kylling prosjekt
Barnehagedagen 11 mars

Vaske egg
Ruge ut kyllinger
Gjøre klart bur til kyllinger.
Karneval
Barnehagedagen- La leken leve!
Barn i andre land-Tyskland

Sanger: Mars sangen, «karnevalsangen
«karusellsamba» «Boller opp og boller ned»
og kyllingen av Alf Prøysen. Tyske barnesanger
Eventyr; Rødhette og ulven, askepott
Barneleker: «Reise nach Jerusalem» det samme
som «Stolleken», «Fischer, Fischer, wie tief ist
das Wasser?» samme som «Fisken i det røde
hav».

ARBEIDSMÅTER:

Kyllingprosjekt: Vi låner rugemaskin, og nødvendig utstyr. Vi lyser eggene slik at barna kan se hva som skiller et rugeegg fra et vanlig egg. Ruggingen tar 3 uker. Vi ser på bilder, lyser egg og følger med på kyllingenes utvikling. Selve klekkingen vil ta et par døgn fra første – til sistemann er klar. Vi vil møte barnas undring og ta deres spørsmål til videre fordykning og progresjon. Etter klekkingen skal barna få være med på alt fra stell, foring, rengjøring og temming av kyllingene. Vi lager kalender der vi teller ned til kyllingen skal klekke ut. Vi gjør også i stand buret til kyllingene. Finner fram mat, vann, varmelampe, tepper og en sandkasse der kyllingene kan vaske seg. Kanskje det er noe kyllingene liker å leke med? Blader/ kvister? Kanskje de liker å få noen tegninger inne i buret sitt også.?

Karneval/ fastelavn: Vi lager svarte og fargerike papirkatter som vi pynter barnehagen med til karneval. Vi lager en papirsekk som vi skal bruke til" å slå katten ut av sekken". Barna får lage forskjellige instrumenter av gjenbruksmateriale. Barna møter i barnehagen utkledd. På formiddagen har vi" vis og fortell samling" hvor barna presenterer seg selv med å fortelle om hva de er utkledd som og vise hva de kan gjøre i kraft av rollen. Litt" klovnerier" og fremvisning av sketsjen" Fruen og tjenestepiken, Emma", blir det også. Vi lærer litt om karneval i Cadiz [Carnival of Cádiz - Wikipedia](#) – og deres fargerike drakter og ansiktsmaling / masker.

Barn i andre land –Tyskland; Tyskland er Europas viktigste industriland og et sentralt medlem i Den europeiske union (EU). Tysklands betydning i Europas kulturhistorie og politiske historie kjennetegnes av store svingninger, men alt i alt har landet hatt stor betydning. **Berlin** er Tysklands føderale hovedstad, og samtidig en av landets delstater. Det er Tysklands største by, og den største byen i Den europeiske union etter offisielle grenser. Byen er et av de viktigste sentre for europeisk politikk, kultur og vitenskap. Byen er et viktig transportknutepunkt i Sentral-Europa og har noen av verdens fremste universiteter, museer, teatre og orkestre, samt tre operaer. Nasjonaldagen til Tyskland er 3 oktober. Kjent som "Tag der Deutschen Einheit" eller "Day of German Unity" - Dagen for tysk enhet. Er dagen da Tyskland ble gjenforent etter Berlin murens fall i 1989 og den kalde krigen ble avsluttet på begynnelsen på 1990- tallet. **Klima:** Tyskland har et temperert klima med relativt ensartet preg, med en jevn overgang fra det vestlig maritime til et mer kontinentalt preg mot øst og sørøst. Årstemperaturen tiltar stort sett fra nordøst mot sørvest, men høyden over havet betyr mer enn avstanden fra kysten både for temperatur og for nedbør. Tyskland er et av landene i Europa som har betydd mest innen litteratur og filosofi. Vi skal lære litt om Tysk kultur, lytte til tysk musikk, lære noen enkle ord på tysk, vi tilbereder og spiser et utvalg av typisk tysk mat. Vi fargelegger flagget til Tyskland og leser eventyret om Rødhette og ulven og askepott. Vi leker noen Tyske regelleker som «Reise nach Jerusalem» det samme som «Stolleken» og «Fischer, Fischer, wie tief ist das Wasser?» samme som «Fisken i det røde hav».

Barnehagedagen; Tema: Leken er det som best beskriver den norske barnehagens egenart. For barn er det å legge til rette for, rydde plass til, oppmuntre til og delta i lek, det viktigste personalet i barnehagen gjør. I rammeplanen for barnehager står det at «Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes». Det ønsker Barnehagedagen 2025 å bidra til. Med slagordet La leken leve! vil Barnehagedagen løfte frem barns rett til lek, og lekens betydning for barns opplevelse av en god barndom. Det er barna selv som best kan definere hva lek er for dem. Vi samtaler med barna om deres lek og inviterer dem til å «ommøblere» i barnehagen / lage nye lekesoner ut fra deres ønsker og behov. Vi ser på utelekeplassen sammen – vi «tegner» opp skisser til innhold i nye lekesoner etter innspill fra barna. Noe kan vi bygge sammen selv? og andre prosjekter kan vi få hjelp av foreldre på dugnad? VEIEN BLIR TIL SOM VI GÅR!

MÅL: Kylling prosjekt: Med dette prosjektet kobler vi med vår og nytt liv i naturen. Barna får erfare hvor maten kommer fra og arbeide med fagområdet bærekraftig utvikling. Dette prosjektet vil være et fint utgangspunkt for å arbeide med sosiale relasjoner og hvordan man skal behandle både dyr og medmennesker.

Karneval: betyr «slutten på kjøtt» og markerer inngangen til fasten. Tradisjonen er en kilde til lek og kunnskap om vår historie, vår kultur, myter, tro og overtro

Barnehagedagen: I rammeplanen for barnehager står det at «Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes».

Barn i andre land: Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. (Rammeplanen 2017)

Tyskland - kultur; Barnehagen skal by på varierte impulser, opplevelser og erfaringer og omfatte lokale, nasjonale og internasjonale perspektiver. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap (Rammeplanen 2017)

MARS

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9	(Skolens vinterferie 28.2-4.3.22)					1	2 Fastelavn
10	3 Turdag Oppstart av kylling prosjekt - vaskeegg og gjøre klar rugemaskin	4 Turdag lage nedtellings plakat til kyllingene klekker ut	5 Turdag Kyllingprosjekt sette på rugemaskinen. Tema: kyllingene og dens liv. Sang/film: Kyllingen, av Alf Prøysen FORELDREMØTE KL. 19.00	6 KARNEVAL KAFE Barna kler seg ut etter ønske i samarbeid med Foreldre. Vi har «vis hvem Du er/ hva du kan samling Fremvisning av sketsj og skitten ut av sekken Foreldre m/familie er velkommen kl.15.00-16.00	7 musikksamling Middag: Grove bratwurst med potetmos og spinat https://meny.no/oppskrifter/Polser/Grov-bratwurst-med-potetmos-og-spinat/	8	9
11	10 Turdag barnas kulturhus Hapens musikalske verden 10-10.40 fargelegge det Tyske flagget	11 Turdag Barnehage dagen: La leken leve!	12 Turdag: Lesestund på Biblioteket kl 10.45 eventyret om Rødhette og ulven. Med konkreter	13 Turdag	14 Turdag Middag: https://www.matprat.no/oppskrifter/kos/pretzels/Tomatsuppe	15	16
12	17 Turdag gjøre klart buret til kyllingene.	18 Turdag	19 Turdag eventyret om askepott	20 Turdag	21 musikksamling Middag: schnitzel m/ potetbåter sitron og surkål	22	23
13	24 Turdag kyllingene klekkes ut denne uken «Reise nach Jerusalem» det samme som «Stolleken»	25 Turdag Hellas sin nasjonaldag	26 kyllingen av Alf Prøysen	27 Turdag	28 Turdag Middag: Bestemors grønsakspannekaker. https://www.gutekueche.de/omas-gemuesepuffer-rezept-18553	29	30 Sommer tid Stille klokken en time fram
14	31 kose med kyllingene! Telle på tysk						

APRIL

Innhold;
Årstid: Vår
Tema; Barn i andre land- Tyskland
Påske
NB! Påskekafe fredag 11.04.25 kl.15.00-16.00

Påskepynt
Barn i andre land-Tyskland
Auf Wiedersehen: betyr farvel / adjø. Tusen takk = danke schön
folkedrakter
Slott og borger
Riddere

Sanger;
April sangen, dine hender er fulle av blomster, en liten kylling i egget lå
Eventyr: katten med støvlene
Barneleker: frysedans og grytebanking.

Arbeidsmåter:

Påskeforberedelser og symbolikk: Vi samtaler om hvorfor vi feirer påske og lager påskepynt hvor vi finner tema i symbolikken” Det nye liv”, som egget, haren, lammet og spirende planter. (lage påskekyllinger av dorullhylser, så karse i eggekartonger, male på egg og lignende) **Påskekafe:** Foreldre m/fam. er hjertelig velkommen til påskekafe og underholdning fra barna. Vi avslutter med påske skattejakt ☺.

Tema; Barn i andre land- Tyskland: Tyskland er noe likt oss i Norge da det gjelder folkedrakter. De mest kjente er Tracht, Lederhosen og Dirndl. Dette er litt forskjellige typer og finnes vel rundt hele Tyskland, men også ned og inn i Østerrike. Vi ser på bilder av folkedrakter og fargelegger noen selv. I Tyskland finnes det mange gamle og vakre, slott og borger. I nyere tid har Neuschwanstein av mange blitt oppfattet som et typisk eksempel på middelalderens «eventyrslott», og det har blant annet inspirert den amerikanske animasjonsfilmskaperen Walt Disneys oppfatning av slike byggverk. I gamledager bodde det konger og adelsmenn i disse slottene og borgene. De hadde da riddere og soldater som passet og voktet på slottet og borgene. **Ridder** er en adelsstittel, opprinnelig en betegnelse på den nest øverste samfunnsklassen i Romerriket under republikken og tidlig keisertid. Under føydalismen i Europa i middelalderen var ridderne den øverste klasse av lavadelen. En væpner ble ridder når han ble tildelt ridderslaget, enten av kongen eller av en høyadelsmann eller eldre ridder. **Hva gjorde riddere?** Disse gikk blant ut på at en ridder skulle følge og forsvare moralske krav, slik som beskyttelse av svakerestilte personer og personlig offervilje overfor andre personer. Kvinner ble skildret som svakere personer enn menn, og ridderne skulle opptre spesielt oppmerksomt, høvisk og elegant overfor kvinner. Vi ser på bilder av slott og borger i Tyskland. Vi fargelegger vår egen ridder og leker at vi er riddere. Vi leser **eventyret** om katten med støvlene av brødrene Grimm. Vi øver på å si **Auf Wiedersehen:** betyr farvel / adjø. Og **danke schön** som betyr tusen takk. **Vi leker noen tyske barneleker** som er oversatt til frysedans og grytebanking. Slik spiller du frysedans: Alle barn spredt rundt i rommet. Du starter rask barnemusikk. Så lenge musikken spiller, må barna fortsette å bevege seg. Om de løper eller danser er opp til dem. Så stopper plutselig musikken. Barna må nå stå stille. Alle som ikke fryser i bevegelsen mens musikken er slått av, blir tatt ut av leken. Alle andre kan fortsette å spille. La nå musikken fortsette, og neste runde begynner. Spilleren som er igjen på slutten vinner. Slik spiller du **Grytebanking:** Dette trenger du: gryte og treskje eller tynn klut individuelt innpakket premie Slik spiller du: Et barn får bind for øynene og får treskjeen. Alternativt kan et annet barn eller spillelederen sette gryten opp ned et sted på gulvet i rommet. Vær forsiktig så du ikke gjør det for vanskelig, spesielt for små barn. Gjem nå en premie under gryten. Det søkende barnet kan nå krype rundt i rommet med treskjeen. Målet er å finne gryten med treskjeen ved å slå den på gulvet. For å sikre at barnet ikke leter rundt i rommet tapt, kan alle spillere gi ledetråder om barnet beveger seg i riktig retning. Ordet "varmt" signaliserer at barnet kryper i riktig retning og "kaldt" når det skal endre retning. Når barnet har funnet gryten, kan han eller hun banke høyt på gryten og beholde premien.

Mål:

Påskan: I likhet med julen er påskan en viktig høytid for oss, og den er knyttet opp mot en rekke tradisjoner og forventninger. Påskan symboliserer det nye livet, og vi legger vekt på aktiviteter hvor omsorg og omtanke for hverandre fremheves. Vi skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.

Barn i andre land- Tyskland; I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk. (Rammeplanen 2017)

APRIL

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG	
14		 Turdag 1	 grytebanking. 2	 Turdag 3	 musikksamling frysedans Middag: Kirschenmichel https://www.einfachbacken.de/rezepte/kirschenmichel-rezept-mit-broetchen 4	5	6	
	 lage påskepynt Turdag 7	 Turdag 8	 lage påskepynt 9	 Turdag Kyllingene reiser hjem til Cecilie 10	11 PÅSKEKAFE KL. 15.00 TIL 16.00; Foreldre m/fam er hjertelig velkommen til kafe i barnehagen. Barna vil underholde dere med sang, vi dekker til koldtbord med gul mat, og vi avslutter med «påskeskattejakt»		12	13 Palmesøndag
16	14 Aktiviteter etter antall barn påmeldte	15 Aktiviteter etter antall barn påmeldte	16 ONSDAG FØR SKJÆRTORS DAG STENGT		17 Skjærtorsdag		18 Langfredag	19 20 1 påskedag
	21 2. påskedag		 Turdag 22	 lese eventyret om katten med støvlene Turdag 23	 Turdag 24	 turdag Middag: hjemmelaget fiskesuppe m/flatbrød https://www.godfisk.no/oppskrifter/torsk/fiskesuppe-med-torsk-og-reker/ 25	26	27
18	 lese og se om slott, borger og riddere Turdag Fotografering i barnehagen kl. 10.00 28	 Turdag Besøke det hanseatiske museum? ikke fått svar enda. 29	 tyske folkedrakter Turdag 30					

MAI

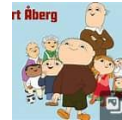

Innhold:

Årstid: vår

Tema; Barn i andre land- Sverige

Nasjonaldagen vår 17.mai

Så grønnsaker og urter ute

17 – mai kafe i barnehagen 15 mai

Hovedstad Stockholm; klima og vær, leker, kultur og språk, musikk og bøker/ film

Sanger; «. Mai-sangen» «17-mai sang for de små

Bøker; Astrid Lindgren; Emil i Lønneberget, Pippi

Langstrømpe, Ronja Røverdatter

Gunilla Bergström; Albert Åberg / Alfons Åberg; [Albert](#)

[Åberg - NRK TV](#)

Musikk; Lytte og danse til ABBA

Spill; Klubb / viking sjakk og ute yatzy

Arbeidsmåter:

Årstiden vår; Dyrkningsprosjektene våre faller naturlig inn under økologisk dimensjon ved å gi barna direkte innsikt i samspillet i naturen, samt at det bidrar til matplantenes vekst og utvikling. Vi bearbeider jorden, sår grønnsaker, luker og vanner. Barna er med å velge ut hva vi skal dyrke innafør et utvalg som passer vårt klima (poteter, gulrøtter, sukkererter, persille, reddiker, gressløk, salat mm). Små barn vil i større grad smake på ulike grønnsaker når de har dyrket dem selv.

Barn i andre land. Sverige; Sverige er et land de fleste nordmenn har et nært kjennskap til. Vi er jo tross alt naboer! Riksgrensen mellom Norge og Sverige er den lengste riksgrensen mellom to land i hele Europa. Sverige og Norge har gjennom århundrer hatt tette historiske bånd. Landene var i Union sammen med Danmark fra 1397-1521 og med hverandre fra 1814-1905. Sverige er det største og mest folkerike landet i Norden. Sverige er kjent for monterbare møbler (IKEA) og produksjon av jern og stål. En del av Sverige ligger i Arktis, der solen skinner hele døgnet om sommeren, og om vinteren er det konstant mørke. Det er også mørketid i Norge, og den varierer i varighet jo lengre nord du kommer. Lengst varer den i Longyearbyen (82 dg) og på Nordkapp (62 dg). Arktis er hav og landområder rundt Nordpolen. Landområdene i Arktis tilhører Russland, Norge, Sverige, Finland, Danmark (Grønland), USA og Canada. Sveriges hovedstad og største by er [Stockholm](#), med omtrent 2 100 000 innbyggere.

Barne TV-favoritter fra Astrid Lindgren; Emil i Lønneberget, Ronja Røverdatter, Pippi Langstrømpe, vi på Saltkråkan, alle vi Barna i Bakkebygrenda – det er mange figurer å takke den svenske forfatteren, Astrid Lindgren for. Selv over 50 år etter er de svenske barne-tv klassikerne ble vist for første gang, er de fortsatt populære blant dagens unge. Vi leser et utvalg bøker av Astrid Lindgren og Gunilla Bergström.

Spille kubb / Viking sjakk;

<https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?&q=hvordan+spille+kubb&&mid=B505B7925AF061ED990AB505B7925AF061ED990A&mmscn=mtsc&aps=2&FORM=VRDGAR>

Spille utendørs yatzy; Spillet er en fin måte å lære barn om tall og matematikk på en morsom måte. Det er en kombinasjon av flaks, strategi og litt matematikk. Med sine varierte regler og muligheter for tilpasning, kan yatzy tilpasses enhver spillergruppe. Å spille Yatzy sammen er både sosialt, og en flott måte å forberede kognitive ferdigheter som taktikk og beslutningstaking.

Musikk / dans: ABBA er en svensk [popgruppe](#) som er blant verdens mest populære artister, og en av Sveriges største eksportartikler. Gjennombruddet kom i 1974 da de vant [Eurovision](#)

[Song Contest](#) med *Waterloo*.

Vi lytter, danser, og synger med på et utvalg sanger fra ABBA som; Mamma Mia, Waterloo mfl. [ABBAs 25 aller beste sanger - Mitt liv som Erik](#)

Nasjonaldag og 17. mai kafe: Vi leser boken "Hurra" som forteller om hvorfor vi feirer 17.mai. Vi lærer nasjonalsanger og lager pynt. På kafeen inviteres dere til kjøp av kaffe og kaker, det blir underholdning og 17-mai leker som tombola, sekkeløp, ringspill og ballkast.

Mål:

Årstid: vår/ dyrking av grønnsaker: Barna erfarer viktige sammenhenger i naturen og kan forstå at naturen er grunnlaget for maten vi spiser, fra jord – til bord. Barn er utforskende av natur og de undersøker omgivelsene fra ulike perspektiv for å tilegne seg kunnskap, erfaringer og mening. Barnehagen skal støtte barns lyst til å leke og utforske (Rammeplanen 2017), og gjennom de valgte aktivitetene får de undersøke, utvide sine perspektiver og får ny innsikt.

Barn i andre land; Sverige; Å være bevisst hvilken kultur du selv er vokst opp i er en god start for å forstå barn fra ulike kulturer. Når barna får bli kjent med «barn fra andre land» og kulturer kan de møte mennesker med en annen kulturell bakgrunn enn de selv har med respekt og nysgjerrighet.

Markering av nasjonaldagen står sterkt i vår tradisjon, og vi tar vare på kunnskap og tradisjoner forbundet med feiringen

Mai

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
18.				1. mai Offentlig høytidsdag	2. Planleggingsdag. Bhg stengt. Personalet:	3.	4.
19.	5. Turdag lage 17.mai sløyfe	6. Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	7. Turdag lese Pippi langstrømpe	8. Turdag Frigjøringsdagen 1945	9. Musikksamling Turdag Middag; Svenske kjøttboller i fløtesaus m/ potestappe, dampet nykål og tyttebær	10.	11.
20.	12. Turdag lage vimpler til 17 mai	13. Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	14. Emil i lønneberget	15. «17-mai» kafe kl. 14.00 – 15.00 for barn, foreldre m/fam. Sangunderholdning og «17-mai leker»	16. Turdag Musikksamling Temaarbeid Middag; Rømmegrøt	17. Grunnlovsdag.	18.
21.	19. så ute	20. Bake til lunsj; Smørgåstårta (m/ reker og laks) Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	21. Turdag Ronja Røverdatter	22. Turdag	23. Felles tur til Gamle Bergen Dra fra bhg kl. 09.30 Tilbake til kl. 15.00	24. Smørbrødterte Smørgåstårta - Oppskrift fra TINE Kjøkken	25.
22	26. Albert Åberg NRK super	27. Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	28. Turdag spille yatzy ute	29 Kristihimmelfartsdag	30. Planleggingsdag. Bhg stengt. Personalet:	31.	

JUNI

Innhold:

Årstid sommer

Tema; Barn i andre land - Danmark
Sommerfest i barnehagen (05.06?)

Solvett barnehage
Hovedstad København; klima og vær, leker, kultur og språk
Arrangeres av foreldre

Sanger: «juni sangen»,
Kunst; Lage en andunge eller Svane – male en drøm
Bøker; HC. Andersen; «Den stygge andungen» og «Den lille havfruen»

Musikk; Dansk folkemusikk og dans;
https://www.youtube.com/channel/UC-bFiPbzFyM1OGnbDn_ZQ

Arbeidsmåter:

Årstid sommer: Varmere vær, lettere klær, solbeskyttelse; Somrene på Vestlandet kan være veldig varierende, ofte med regn og skyet vær, men også med solrike dager. Temperaturene ligger normalt mellom 15-20c, og av og til så varmt som 25-30c. I Danmark er det ofte varmt om sommeren og kaldt om vinteren. Klima endrer seg mye etter årstiden. Det er også en del regn og vind Danmark, da landet er omringet av hav. Vi samtaler om hvordan vi kler oss og beskytter oss mot solen og været.

Solsmart barnehage: Barnehagen er en «solsmart» barnehage i regi av kreftforeningen. Vi følger kreftforeningens solråd og solvetts regler. Vi laster ned og arbeider med aktivitetshäftet; «Lek og lær om sola» - «Når må vi beskytte oss i solen?». Vi leser historien om «Solfryd». hva kan vi lære av skyggen? Hva kan vi lære av dyrenes måte nå beskytte seg mot solen? Bruke værhjulsplakat.

Barn i andre land – Danmark; København er Danmarks hovedstad og største by. Danmark er omtrent like stort som Finnmark Fylke, og har kun landegrense mot Tyskland. Danmark er et veldig flatt land, nesten uten fjell. Mye av landet er dyrket mark. Det er særlig svinekjøtt, ost, møbler og legemidler som blir solgt til andre land. Mange nordmenn reiser på ferie til Danmark og besøker f.eks. Legoland i Billund der 50 millioner legoklosser er brukt i byggingen av parken. Vi starter med å lære om hovedstaden København, flagget og dyrene.

Eventyr av Hans Christian Andersen; Vi skal også lese og bli kjent med Hans Christian Andersen, hans liv og hans mest kjente eventyr. HC. Andersen var en dansk dikter og forfatter, og han er verdenskjent for eventyrene sine; Den stygge andungen, Piken med svovelstikken og Den lille havfruen. Vi leser først bøkene «dialogisk», dvs si at vi samtaler og reflekterer rundt bildene i boken. Vi leser eventyrene og snakker sammen om innholdet i fortellingene. Barna får lage sin egen andunge eller svane (pynte med glitter, fjær og andre materialer). Eventyret om «Den lille havfruen» gir oss muligheter til å samtale om drømmer, ønsker og det å være tålmodig. Barna får male sin egen drøm, og vi former en havfrue (inspirert av eventyret) i leier.

Lego; Lego ble utviklet i Danmark av Gotfred Kirk Christiansen fra 1949. Lego er blant verdens best kjente varemerker og mest solgte leketøy, og er kåret til det 20-ende århundres leketøy. Barna får lære om legoparken i Billund og dens historie. Som en del av kunstprosessen i læringsarbeidet med Lego skal barna få lage «stempel» ved å sortere klosser etter størrelse, påføre maling og lage forskjellige mønstre på ark og tekstiler.

Musikk: Vi lytter til tradisjonell Dansk folkemusikk og lærer noen bevegelser fra tradisjonell folkedans.

Mål:

Årstid sommer: Varmere vær, lettere klær, solbeskyttelse: Når mye av tiden vi bruker er utendørs, er det ekstra viktig å ha gode rutiner for å beskytte både barn og voksne mot solen.

Barn i andre land; Eventyr, HC Andersen. Gjennom møtet med eventyrene får barna innblikk i dansk kultur. Barnehagen skal arbeide med å skape; interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og leveste (Rammeplanen 2017). Eventyrene gir et grunnlag for å starte store samtaler og diskusjoner hos barna om kjærlighet, drømmer og respekt. Gjennom samtaler får barna videreutvikle sitt språk og sin kommunikasjon. Barna får gjennom eventyrene og kunsten utviklet sine tanker og følelser.

Lego; Barna får utviklet sin kreativitet, kritiske tenkning og finmotorikk ved å bruke legoklossene i kunstarbeid. Gjennom prosjektet får barna arbeide på en lekende måte med matematiske fenomen som sortering, plassering, orientering, visualisering, mønster og tall.

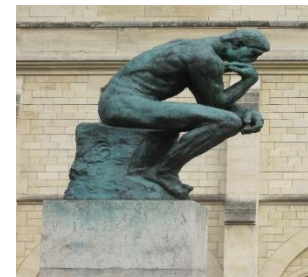
Musikk; Gjennom arbeidet med tradisjonell Dansk folkemusikk og dans får barna videreutviklet sin motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. Dessuten er felles musikk og dans sosialt inkluderende og samlende og gir en god felleskapsopplevelse.

Sommerfest: En sosial sammenkomst i barnehagen hvor foreldre samarbeider og har regien. Hyggelig avslutning på barnehageåret og avskjedsmarkering for skolestarterne.

Juni

uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
22.				 Sol og solvett	 Den lille havfruen; Edvard Eriksens statue		1.
23.	 2. Italias Nasjonaldag	 3. Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	 4. Turdag Barn i andre land; Danmark, hovedstad, flagg, klima, dyr	 5. Danmarks nasjonaldag SOMMERFEST I BARNEHAGEN KL. 15.00 – 17.00 (I regi av foreldre)?	 6. Musikksamling Sveriges Nasjonaldag Flaggans dag Turdag	7. Pinseaften	8. Pinsedag
24.	9. 2. Pinsedag	 10. Bake til lunsj Barn i andre land; Danmark, hovedstad, flagg, klima, dyr Turdag	 11. Turdag lage stempel av Lego	12. TURDAG TIL ULRIKEN FOR FØRSKOLEGRUPPEN (Væravhengig) Dra kl. 10.00. Tilbake kl. 14.30 felles lek i bhg.	13. Tur til Montana Musikksamling Dansk folkemusikk	14.	15.
25.	16. Turdag eventyr: «Den stygge andungen»	 17. Bake til lunsj Eventyr; Den stygge andungen Turdag	 18. Turdag Lage en andunge eller Svane	 19. Eventyr; Den lille havfruen Førskolegruppe Turdag	20. Musikksamling Dansk folkedans Temarbeid Turdag Middag: (Siste skoledag før ferien)	21.	22.
26.	23. Turdag Eventyr: «Den lille havfruen» Sankthansaften	 24. Bake til lunsj Turdag	 25. Turdag lage den lille havfruen i leire.	 26. Barn i andre land: Danmark – Legoland Førskolegruppe Turdag	27. Musikksamling Dansk folkedans Tur til Montana	28.	29.
27	30. male en drøm (Siste SFO dag før ferien)						

JULI

Innhold:

Årstid sommer

Barn i andre land-Frankrike

Hovedstad Paris; klima og vær, leker, kultur og språk

Sanger: «juli sungen», «Fader Jacob»

Kunst: lage sin egen skulptur i leire

Spill: boccia

NB! SOMMERFERIE OG SOMMERLUKKET FRA 14 juli til 04 august (3 UKER)

ARBEIDSMÅTER:

Årstid: Sommer

Barn i andre land: Frankrike; Paris er hovedstaden til Frankrike og Norge har nære forbindelser både politisk, kulturell og økonomisk. Frankrike er Norges femte største samhandelspartner. De viktigste norske eksportvarene er olje og gass, fisk og fiskevarer og metaller. Importen fra Frankrike består av de tradisjonelt viktigste importvarene biler, andre transportmidler, elektriske maskiner og apparater og drikkevarer. Største delen av Frankrike vender ut mot Atlanterhavet, og klimaet bærer preg av dette. Tempererte vinder fra vest stryker inn over landet og gir et mildt, fuktig klima med små årlige temperatursvingninger i de vestlige og nordlige landsdelene. Mange nordmenn reiser til Frankrike på ferie og besøker for eksempel Paris og de reiser til kysten av Frankrike. Vi fargelegger flagget og sier «bonjour» som betyr hei på Fransk.

Fader Jakob (på fransk: **Frère Jacques**) er en barnesang, som er kjent på mange språk. Sangen er mest sannsynlig fra Frankrike. Den franske musikkolog Sylvie Bouissou hevder at sangen stammer fra 1700-tallskomponisten Jean-Philippe Rameau. Melodien dukket opp i 1811 på trykk i bladet *La Clé du Caveau à l'usage de tous les Chansonniers français*. Det første kjente opptrykk av melodi og tekst sammen var i *Recueil de Rondes avec jeu et de Petites Chansons* fra 1860. Ingen andre land enn Frankrike kan spore tilbake melodi eller teksten så tidlig som 1811 og 1860. Sangen handler om en katolsk klosterbror som har vanskeligheter med å komme seg opp og til kapellet for morgenens første tidebønn, *matutin*. Vi synger sangen Fader Jacob.

Auguste Rodin var en fransk billedhugger og den fremste representanten for impresjonismen i skulpturen. Han var elev av blant andre Antoine-Louis Barye og studerte også antikken. Skulptur som Rodin var mest kjent som var tenkeren. Barna lager sin egen skulptur i leire. Barna prøver å etterligne skulpturen og blir tatt bilde av.

Spille Boccia ute. Boccia er et boulespill, som ble spilt i det gamle Roma. Men spilles mye i Sør-Frankrike og er et populært spill for seniorer. <https://gronlandboule.no/hva-er-boule/>

Mål:

Barn i andre land: Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. (Rammeplanen 2017)

Kunst, kultur og kreativitet: Barnehagen skal la barna møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn og ulike tidsepoker. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk. (rammeplanen 2017)

VI ØNSKER ALLE EN FIN SOMMER OG EN GOD OG OPPLEVELSESRIK FERIE!!!

JULI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
27		1 Bake til lunsj Turdag spille boccia	2 Turdag fargelegge flagg Lære å si bonjour	3 Turdag	4 Musikksamling Turdag Middag: https://meny.no/oppskrifter/Pai/Quiche-Lorraine/	5	6
	7 Turdag Barna prøver å etterligne skulpturen og blir tatt bilde av. (Ferieavvikling ansatte)	8 Turdag	9 Turdag lage sin egen skulptur i leire	10 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg	11 Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av bhg Middag: baguetter med salat, skinke og ost.	12	13
29	14 Frankrike sin nasjonaldag Sommerferie. bhg. stengt. 11.07 tom 4.august	15	16	17	18	19	20
	21 Sommerferie. bhg. stengt. 11.07 tom 4.august	22	23	24	25	26	27
31	28 Sommerferie. bhg. stengt. 11.07 tom 4.august	29	30	31			

AUGUST

INNHold:

Årstid: Sommer

Tilvenningsprogram for nye barn i barnehagen

Lage skryteplakat til nye barn

Samlingsstunder:

Kreativitet, kunst og håndverk

Nye barn får primærkontakt. Barn blir kjent med barn og voksne, og barnehagens rutiner

Foreldre tar med bilder av barnet og familie

Værtavle og kalender, Synge navnesanger, lese bøker, Kims lek

Male «grøtbilder». Male hånd – og fotavtrykk

Sanger: Hei, hei, hei jeg heter.....,

August-sangen

ARBEIDSMÅTER:

Tilvenning og progresjon i tilvenningen: I Karusellen barnehage har vi utarbeidet et eget tilvenningsprogram for nye barns oppstart i barnehagen. Det tar alltid tid å bli kjent og trygg på en ny plass og med nye mennesker; både barn og voksne. Målet med tilvenningen er både å ivareta det enkelte barn, men også å inkludere barnet i barnegruppen. Vi arbeider for å skape en god barnegruppe, der alle skal oppleve seg sett, hørt og verdsatt. Barna i barnehagen engasjeres som en del av tilvenningsprogrammet. Ved tilvenning av nye barn, får "frivillige" andre barn i oppgave å være med på omvisning i barnehagen, vise frem leker og materiell, ta med i lek osv. Barna er forskjellige, og tilvenningen blir ulik utfra det enkelte barns behov. Primærkontakten gjør avtaler med foreldre underveis om gjennomføringen av tilvenningen. Tilvenningsprogrammet utformes / utvikles og vurderes i samarbeid med barnets foreldre. Mer informasjon om tilvenning får dere før oppstart i barnehagen. Informasjon om overganger innad i barnehagen, samt overgang barnehage/ skole finner dere i vår virksomhetsplan og på vår hjemmeside <http://karusellen.barnehage.no/>
" Myk" start etter ferien hvor fritt valg av lek og aktiviteter preger de første ukene. Gå turer i barnehagens nærmiljø og til " våre" faste turområder.

Skryteplakat; Nye barn får med seg bilder til barnehagen. Vi lager " skryteplakat" med bilder av barnet eventuelt. m/familie.

Vi bruker samlingsstunder til å presentere nye og " gamle" barn. Barna tar med bilder for å " vise og/ eller fortelle" om familien sin og venner. Bilder av familien er også en god trøst når savnet etter familien blir stor.

Samlingsstunder; Vi synger navnesanger for å lære nye navn og leser fortellinger om det å være ny i barnehage. Lese bøker, bildebøker, pekebøker, rim, regler mm

Kreativitet, kunst og håndverk; De nye og yngste barna har vanligvis liten eller ingen erfaring med å male med hendene. Det er en prosess i seg selv å overvinne «frykten» for å «grise til» hendene sine. Små barn lærer om omgivelsen sine gjennom sansene og typisk for de yngste er å utforske leker og materiell gjennom munnen. Vi lager «grøtmaling» ved å tilsette konditorfarge i barnegrøt. Da kan den trygt både males med og spises.

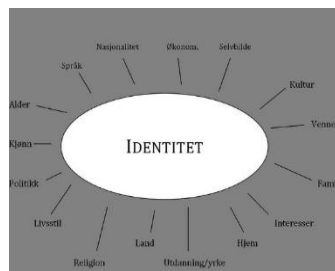
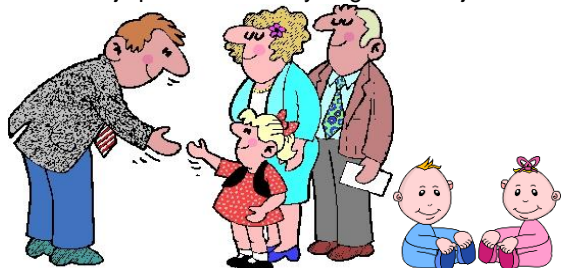
Mål:

Tilvenning. Få en god start på barnehageåret. Nye familier / barn skal bli kjent med barnehagen. Skape felles opplevelse og gruppetilhørighet. Bevege oss fra det kjente og nære til det ukjente og utfordrende. Barna i barnehagen er en ressurs for hverandre. Barna liker å hjelpe til og få oppgaver som er betydningsfulle. For de nye barna er de andre barna viktige og betydningsfulle helt fra første dag. Vårt mål er å etablere varme og nære relasjoner til hvert barn og sikre en trygg tilknytning. » *Barn som har en trygg tilknytning til de voksne i barnehagen, viser senere en bedre kognitiv og sosial utvikling enn andre barn i skolen*» (Clarke-Steward & Allhusen 2005)»

Skryteplakat; Barnets oppstart i barnehagen er påvirket av et samspill mellom kjennetegn ved barnet, foreldrene og personalet, samt de rammene for oppstart som barnehagens rutiner representerer. Sammen med vår «primærkontakt – modell», som er forankret i tilknytningsteori, vil bilder av barnet og familien hjelpe barnet gjennom perioder med separasjons-angst.

Felles samlingsstund: Inkludere nye barn i barnegruppen, lære sanger, og rutiner, bli kjent med barna og de voksne, og bli innlemmet i temaarbeidet vårt.

Kreativitet, kunst og håndverk; «Grøtmaling» gir en god, trygg og morsom introduksjon til maling, da det ikke gjør noe om den samtidig spises. Kommunikasjonen og felleskapet som oppstår i gruppeaktiviteter hjelper bara til å knytte gode relasjoner mellom seg.

AUGUST

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31					1	2	3
32	<p style="text-align: right;">4</p> <p>Første dag etter ferie</p> <p>(Første dag SFO)</p>	<p style="text-align: right;">5</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">6</p> <p> Turdag TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">7</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">8</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	9	10
33	<p style="text-align: right;">11</p> <p> Turdag TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">12</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">13</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">14</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	<p style="text-align: right;">15</p> <p>TILVENNINGSG PROGRAM FOR NYE BARN</p>	16	17
34	<p style="text-align: right;">18</p> <p> Turdag grøtbilde</p> <p>(Første skoledag)</p>	<p style="text-align: right;">19</p> <p>turdag</p>	<p style="text-align: right;">20</p> <p> Turdag male hånd og fotavtrykk</p>	<p style="text-align: right;">21</p> <p>turdag</p>	<p style="text-align: right;">22</p> <p> Musikkisamling</p>	23	24
35	<p style="text-align: right;">25</p> <p> Turdag samlingsstund med navnesanger</p>	<p style="text-align: right;">26</p> <p>turdag</p>	<p style="text-align: right;">27</p> <p> Turdag samlingsstund med navnesanger</p>	<p style="text-align: right;">28</p> <p>turdag</p>	<p style="text-align: right;">29</p> <p>turdag</p>	30	31

SEPTEMBER

INNHold:

Høst

Barn i andre land- Italia

Høstfest for skolebarna 13.09 kl. 14.00- 15.00

Feire Karusellen barnehage 35 år 19.09

Evakueringsøvelse i barnehagen 18.09

Nb! Planleggingsdag 09.09 bhg. stengt.

Hovedstad Roma, flagg og nasjonaldrakt

Arkitektur; leker, kultur og språk, Klima og vær, eksperiment lage vulkan, musikk og dans

Høre på italienske barnesanger

SANGER;

«September sangen»

Lek: Strega comanda colore

Kunst: Fargelegge italiensk flagg og nasjonaldrakten,

Eventyr: Pinocchio (Carlo Collodi, 1883)

ARBEIDSMÅTE:

Høstfest for skolebarna; Vi inviterer også skolebarna til egen høstfest og gjensyn i barnehagen. Vi samles i stuen og barna får fortelle om hvordan de har det på skolen. Skolebarna oppfordres til å dele sine erfaringer med overgangen fra barnehage til skole og gi tilbakemeldinger og «råd» om hvordan vi kan forberede oss på en god måte.

Feire Karusellen barnehage 35 år: Huset ble bygget i 1932 av arkitekt, Per Grieg. Ulriksdalsutbyggingen var et svar på boligmangel i Bergen og også for finere villa strøk. Som han selv skrev så var det som kjent en absolutt mangel på saadane tomter i dette strøk. Terrengtilpassingen er en av de unike karakterene ved Ulriksdal. Det svakt hellende terrenget er inndelt i lange og smale tomter. Husrekkene ligger med relativt stor avstand mellom seg. De fleste av villaene hans i Ulriksdal har en kubistisk eller rektangulær bygningskropp. De er klart inspirert av 1700-tallets hus med svaiet valmtak. Per Grieg stod for 18 av de 30 nye husene som kom i Ulriksdal. I tillegg har de andre arkitektene som har bygget her, respektert tanken til Per Grieg og laget hus som innordner seg helheten. (Truls Grung: Per Grieg- Stor kunstner, stort menneske Bergen 1997)

Ulriksdal ligger på tidligere Ulriksdal gård. Denne plassen lå under gården Nordalset / Nordbø.

Ulriksdal ble utparsellert i 1931. I dag er området og husene som enkelthus verneverdige og bør reguleres til spesialområdevern ifølge antikvarisk dokumentasjon. Haukeland Universitetssykehus. Reguleringsplan 2007» **Omvisning:** Huset har en kjeller, en 2 etg og et loft i tillegg til barnehagelokalene. Barna blir tatt med på omvisning både i kjeller og loft, og vi forteller om hvordan livet kan ha artet seg for familien som levde der fra huset var nytt.

Brannvern og evakueringsøvelse: Torsdag 18.09: Gjennom Brannbamsen» Bjørnis tar vi opp tema om brannvern og gjennomføre evakueringsøvelser. Vi skal bla høre lyden av røykvarsleren, hva det betyr dersom vi hører den, hvordan evakuere trygt (er det lurt å gjemme seg hvis vi hører lyden av røykvarsleren? Hva om vi blir redd? Leke «gjemsel» og evakuere når røykvarsleren «uler» til avtalt møteplass. Vi lærer nødnummeret 1-1-0 og «Bæbu-sangen». Vi bearbeider inntrykkene ved å fargelegge tegninger av Bjørnis og samtale om øvelsen. Barna vil etter tur få låne med seg hjem «trøstebamsen» Bjørnis. Brannvernforeningen oppfordrer alle foreldre om til å gjennomføre evakueringsøvelse hjemme også!!! Kanskje dere får noen gode tips av barna når Bjørnis blir med hjem? Se <https://www.brannvernforeningen.no/aktuelt/kampanjer/brannvernuka/>

Barn i andre land – Italia: Denne måneden skal vi lære om Italia, hovedstad Roma, som er mest kjent for sin vakre natur, rik historie, arkitektur og mat. **Arkitektur:** Vi skal snakke om og se på bilder av de mest kjente arkitektur bygninger i Italia og lære mer informasjon om hvordan de er bygd. Lage et **eksperiment** for å vise vulkanbrudd, og diskutere med barn hvordan vulkaner påvirker menneskenes liv. Tarantella dans: Tarantella er en italiensk, svært livlig folkedans i hurtig 6/8 takt. Den ble anvendt som karakterstykke («perpetuum mobile») i kunstmusikk på 1900-tallet (Store norske leksikon). Lære enkle bevegelser til tarantella, høre på sang og jobbe med rytme. **Leke utvalgte leker:** Strega comanda colore - på en måte norske tikken <https://learnamo.com/en/italian-childhood-games/> - lik de gjør i Italia. **Klima og miljø:** Italia ligger dels i den tempererte, dels i den subtropiske klimasonen. Den store utstrekningen nordvest–sørøst, fjellenes skjerming mot kontinentet i nord, og den langstrakte formen med hav på begge sider, er viktige faktorer i formingen av landets klima (Store norske leksikon) Gjennom arbeid med klima og vær vi skal snakke om klimaet og vær i forskjellige religioner i Italia, vi skal se nærmere på Alpene og Vesuv, og hvordan det påvirker naturen og mennesker, diskutere med barn hvordan fjellene og vulkanene kan påvirker italiensk klima og landskapet.

MÅL: Høstfest for skolebarna: Barna i barnehagen mister venner når barn begynner på skolen. Selv om avslutningen markeres i barnehagen kan det være vanskelig å forstå at de ikke skal komme tilbake i barnehagen etter sommerferien. Gjensynsgleden er gjensidig når vi møtes til høstfest i barnehagen. Skolebarna får fortelle hvordan de har det, møte gamle venner, treffe de nye barna som har fått plassen deres og alle får anledning til å ta farvel (eller på gjensyn)

Feire Karusellen 35 år: Bevissthet om egen kulturarv og delaktighet i andres kultur skal bidra til at barn kan sette seg inn i andres ståsted. Barna får ta del i kulturen i nærmiljøet gjennom møte med institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner, samt i bøker og fortellinger. Kulturelt mangfold, ulike levevis er en del av fagområdet (Rammeplanen 2017)

Arkitektur: Gjennom samtaler om arkitektur og kunst arbeid barna skal lære mer om geometriske former og romforståelse (Rammeplanen, 2017) **Kunst:** Gjennom kunst arbeid barna får mulighet til å uttrykke seg estetisk og blir mer kjent med Italiensk kultur. Barna skal utvikle sine finmotoriske ferdigheter, tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skape glede.

(Rammeplanen, 2017) **Musikk:** Gjennom møte med Italiensk musikk, dans og lek barna skal videre utvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherkelse, koordinasjon, fysiske egenskaper og barna får se nærmere på italiensk kultur (Rammeplanen, 2017) **Klima og miljø:** I det arbeidet barna skal lære om klimaforholdene i Italia og vil lære hvordan mennesker i Italia opplever naturen og naturens mangfold, og barna skal utforske naturfenomen som vulkan gjennom eksperiment (Rammeplanen, 2017)

September

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
36	1 Turdag fargelegge flagg og nasjonaldrakter	2 Turdag Bake boller til skolebarna	3 Turdag Arkitektur: Vi skal snakke om og se på bilder av de mest kjente arkitektur bygninger i Italia	4 Turdag	5 Turdag Musikksamling Middag: Hjemmelaget lasagne med grønsaker	6	7
	8 Planleggingsdag bhg. stengt	9 Turdag HØSTEFEST FOR SKOLEBARNA KL. 14.00 – 15.00	10 Turdag Lage vulkan	11 Turdag	12 Turdag Middag: Kjøttboller med tomatsaus og pasta https://www.tine.no/oppskrifter/middag-oghovedretter/pasta-ogris/spaghetti-medkj%C3%B8ttboller	13	14
38	15 Turdag male en vulkan	16 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	17 Turdag lese eventyr om Pinocchio	18 National brannvernuke Evakueringsøvelse i barnehagen	19 Feire Karusellen barnehage 35 år Musikksamling: "La Tarantella" Middag: Minestroneuppe https://meny.no/oppskrifter/Suppe/klassiskminestroneuppe/	20	21 Karusellen 35 år ©
	22 Turdag se på kartet hvor Italia ligger. Snakke om klima og miljø.	23 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag	24 Turdag høre på italienske barnesanger	25 Turdag	26 turdag Musikksamling Middag: Frittata https://www.tine.no/oppskrifter/middag-oghovedretter/pizza-ogpai/frittata-med-poteterbacon-og-toma	27	28
40	29 Turdag leke Strega comanda colore - på en måte norske tikken	30 Bake til lunsj Vis og fortell. Ta med leke tirdager Turdag					

OKTOBER

Innhold:

Årstid høst

Tema; Barn i andre land - Hellas

Gresk mytologi vs norrøn

mytologi;

Arrangere Olympiske leke ala

Karusellen

Temaavslutning

Dikt

Markere FN dagen

<https://snl.no/Hellas>

Høstutstilling

Halloween 31.10

Høstutstilling og kafe i barnehagen

Hvorfor vi har ulike værforhold

Hovedstad; Athen, flagg, klima, filosofer, toga,

Alle kulturer har sine egne myter og måter å forklare

verden på

Olympiske leker, keramikk

Oppsummere og gjøre ferdig arbeid i forbindelse med tema.

enkel førstehjelp

Oppsummere og dokumentere tema gjennom året

Vi forteller om tradisjonen og lager gresskarlykt og

suppe

torsdag 30.10 KL. 15.00 – 16.00 for foreldre m/familie

Sang: "Oktober sangen"

Bøker: «Myter og mektige monstre i det gamle Hellas»

«Grønne tanker, glade barn»,

«Kunsten å møte en bjørn»

Kunst: Lage Toga (Gresk drakt)

Lage OL laurbærkrans og

keramikk

Musikk; Gresk folkemusikk, «Sirtaki dans» og «Zobra dans»

ARBEIDSMÅTE

Årstid; høst; I Hellas er det behagelige temperaturer og lite regn på høsten. Hos oss kan vi få raskt synkende temperaturer og normalt mye regn. Vi samtaler rundt årstidene og om hvorfor vi har ulike værforhold. [https://snl.no/Hellas' geografi](https://snl.no/Hellas_geografi)

Barn i andre land – Hellas; I løpet av denne perioden skal vi utforske Hellas sammen med barna. Vi skal bli kjent med landets hovedstad, - <https://snl.no/Athen>, klima, flagg, lære om filosofer; https://snl.no/filosofiens_historie og tradisjonelle klær som toga; <https://snl.no/toga>. Vi skal gjøre dette gjennom samtaler, bilder og kunstaktiviteter. **Lage Toga;** Barna lage sin egen Toga med bruk av papir fra stor rull, garn og saks.

Gresk mytologi vs norrøn mytologi Vi blir kjent med den gamle greske og norrøne gudeverden. Ved å sammenligne gudene, kan barn lære om hvordan forskjellige kulturer har forstått og forklart verden rundt seg gjennom tidene.

Olympiske leker: Vi arrangerer Karusellen Olympiske leker 2025. Vi starter med en høytidelig åpningsseremoni. Vi deler barna i grupper hvor barna velger hvilke land de vil representere. Det bli løpestafett, ballkast, hinderløype, lengdehopp og sekkeløp. Vi avslutter med en avslutningsseremoni, hvor alle får diplom og medalje for deltakelse.

Keramikk: Vi skal se på bilder og snakke om keramikk i gamle Hellas, slik som keramikkformer og stiler. Vi lager keramikkvaser og gjenstander i leire etter inspirasjon fra den greske antikkens kunst. Vi tegner mønstre og fargelegger/ maler bilder av egne vaser; - <https://www.britannica.com/art/Greek-pottery>

Musikk: Høre på tradisjonell musikk fra Hellas, se på "Zobra-dansen" og "Sirtaki-dansen" og prøve å lære noen enkle bevegelser.

Førstehjelp for de minste; hva kan vi gjøre hvis noen slår seg eller er lei seg? Vi henter en voksen, finner plaster om det trengs, blåse på der det gjør vondt. Si trøstende ord til den som er lei seg.

Markere FN dagen; Vi snakker om barns rettigheter og hva de betyr, at alle barn i verden har rett på disse rettighetene. Vi har samlinger med vårt Psykologiske førstehjelpsprogram for barnehagebarn; «Grønne tanker – glade barn» Gjennom «grønne» og «røde» tanker snakker vi om gode og dårlige følelser, opplevelser og hemmeligheter

Høstutstilling: Vi runder av tema med å oppsummere det vi har arbeidet med gjennom året, og gjør ferdig uferdige arbeider i tilknytning til tema. Vi varsler slutten på tema med en Høstutstilling i barnehagen. Den vil vise innsamlet materiale og arbeider som er gjort gjennom året. Dere inviteres til underholdning fra barna, omvisning og servering av høstsuppe, kake og kaffe ☺

Halloween; Vi markerer Halloween med en liten Halloween fest i barnehagen der barna kommer utkledd i ønsket kostymer. Vi pynter barnehagen til Halloween med gresskar og Halloween pynt. Vi forteller hvorfor noen feirer Halloween.

MÅL:

Førstehjelp/omsorg for de minste; lære barna empati og omsorg for andre enn seg selv. Lære barna å hente hjelp når noen har skadet seg.

Dikt; Fag- og kulturformidlingen i barnehagen spiller en viktig rolle for språkutviklingen. Rike erfaringer med fortelling, høytlesning, sang, dikt, rim og regler kommer språkutviklingen til gode. Når vi lager felles dikt og fortellinger får barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket og de får gjenkalle og bearbeide erfaringer og opplevelser.

Markere FN dagen: Barnehagen skal i henhold til Rammeplanen og norske lover følge konvensjonen om barns rettigheter. Vi er pliktig til å informere barn om deres rettigheter, samtidig er vi også pliktige til å hjelpe barn som opplever sin barndom vanskelig og konfliktskyt. Ved å fortelle barna om deres rettigheter og snakke om gode og dårlige hjemligheter, gjennom Psykologisk førstehjelps – program; røde og grønne tanker. Vårt mål er å hjelpe barna med å sette tydelige grenser for seg selv og andre.

Høstutstilling: Samlet gjennom året har vi gjort et lite utvalg tema innenfor de viktigste områdene i arbeidet med å bygge opp barnas forståelse og kunnskap om Nærmiljø og samfunn, Natur, miljø og teknologi (Miljø: Kildesortering, gjenvinning, gjenbruk og resirkulering, kunst, kultur og kreativitet, kropp, bevegelse, mat og helse, kommunikasjon, språk og tekst, antall, rom og form og etikk, religion og filosofi. Vi gjentar tema for å oppsummere de viktigste "hendelsene" vi har opplevd med tema. Høstutstillingen holdes for å vise frem noe av det vi har arbeidet med gjennom året sammen med vår «rullerende» utstilling med «tilbakeblikk» i garderoben, i vårt atelier og/eller andre respektive rom i barnehagen. Samtidig markerer høstutstillingen overgangen til barnehagens faste aktiviteter og tradisjoner, som de to siste månedene i året preges av.

Halloween; gjennom markering av Halloween får barna kjennskap til andre kulturelle feiringer og merkedager. Rammeplanen sier at; «Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi». (Rammeplanen 2017, s.54)

OKTOBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
40			1 Barn i andre land; Hellas. Bli kjent med Athen, flagg og klima Turdag	2 Turdag 	3 Musikkksamling Tyskland sin nasjonaldag Middag; Gresk pita wraps	4	5
	6 Turdag Barn i andre land: Filosofer, tradisjonsklær – Toga (SKOLENS HØSTFERIE)	7 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	8 Turdag lage toga	9 Turdag 	10 Turdag Middag; Mousaka https://www.matprat.no/oppskrift/ter/gjester/moussaka/	11	12 Nasjonaldagen til Spania
41	13 Turdag Barn i andre land- Hellas. Gresk og Norrøn mytologi	14 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	15 Turdag Olympiske leker https://snl.no/OL_olympiske_leker	16 Turdag 	17 Arrangere Karusellen bhg Olympiske leker 2025 Middag: Fasolada – Gresk bønnesuppe	18	19
	20 Turdag Barn i andre land; Hellas - keramikk	21 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	22 Turdag førstehjelpsovelser Markere FN dagen	23 Turdag 	24 Turdag FN dagen Middag: Pastitsio - Lasagne	25	26 (Sommertid slutt)
43	27 Turdag Bake pepperkakebygg til pepperkakebyen	28 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	29 Turdag Bake pepperkakebygg til pepperkakebyen	30 HØSTUTSTILLING OG KAFE FOR FORELDRE M/FAM. KL. 15.00 - 16.00	31 Sirtaki og Zobra dans Halloween Middag: gresskarsuppe		

NOVEMBER

INNHold:

Tema: ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Juleforberedelser

Bake pepperkakehus

Bake pepperkakehjerter/ figurer

Planleggingsdag fredag 07.11. Barnehagen holder stengt.

Få kjennskap til høytider og tradisjoner.

Lage julegaver og pynt

Bake pepperkakebyggverk

Sanger: November sangen, Lucia sangen, Julenissens Bjeller, **Bord vers:** «kjente bord vers med «julevri»

Bøker; julebøker

ARBEIDSMÅTER:

Høytider og tradisjoner: November og desember er den perioden hvor vi har flest tradisjoner knyttet til aktivitetene i barnehagen. Mandag 01. desember starter vi adventssamlingen i barnehagen. Samlingen begynner kl. 09.30 og varer ca. 45 min. hver dag i hele adventsperioden.

Da sitter vi i ring foran peisen i stuen og tenner adventslys og synger adventssang. Vi synger julesanger, leser julefortellinger og trekker kalender. Vi arbeider med julegaver og julepynt i grupper

Bake pepperkakehus: De yngste barna (1-3 år) baker også sitt eget bygg til pepperkakebyen. Hva det blir vet vi først når de små bakerne bestemmer seg på selveste bagedagen. De voksne lager pepperkakedeigen og barna smaker for å godkjenne den ☺

Vi leverer pepperkakehus og pepperkakebygg til Pepperkakebyen.

Julegaver og pynt: Vi begynner også tidlig med å lage julegaver og julepynt. Barna tilbys et utvalg av mulige julegaver i juleverkstedet vårt. Aktivitetene tilpasses barnas interesser, alder og utviklingsnivå. Noen aktiviteter er "obligatoriske", mens andre er tilbud til de mest ivrige. Vi spiller julemusikk for å få den rette stemningen ☺

MÅL:

Vi begynner juleforberedelsene tidlig fordi vi ønsker at "julestria" skal gå i et rolig og behagelig tempo for barna. Dessuten er det knyttet en del forventninger blant barna til barnehagens tradisjoner. Julen og påsken er våre viktigste høytider. Vi lar den kristne kulturarven komme til uttrykk ved tradisjonelle aktiviteter foran høytidsmarkeringen.

Pepperkakehus: Barna får verdifull matematikk i praksis. Barna får kunnskap om geometriske former og rom. Barna får arbeide med tre – dimensjonalt materiale. Barna får bruke viktige sanser, ikke minst smakssansen.

NOVEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
43						1	2
44	3 	4 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	5 Turdag	6 Turdag 	7 <i>Planleggingsdag bhg. stengt</i>	8	9 FARSDAG
45	10 Turdag	11 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	12 Turdag	13 Turdag 	14 Musikkksamling Tur til Montana Middag:	15	16
46	17 Turdag	18 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	19 Turdag	20 Turdag 	21 Turdag Middag:	22	23
47	24 Turdag	25 Turdag Bake til lunsj Vis og fortell samling	26 Turdag	27 Turdag 	28 Musikkksamling Tur til Montana Middag:	29	30 1. SØNDAG I ADVENT

DESEMBER

INNHOOLD:
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI
JULEFORBEREDELSE
Adventsamling
Rampenissen flytter inn
Lage julegaver og julepynt
Bake julekaker
Feire Lucia 12.12
Besøke pepperkakebyen

Få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnehagen.
Rampenissen flytter inn
Tenne lys, lese adventsbok, lese julefortellinger,
Synge julesanger, trekke adventskalender mm
Lage julegaver og pynt
Pepperkaker og kakemenn
Vi drar til pepperkakebyen og ser på egne og andres byggverk

Sanger: "Desember sang" «På låven sitter nissen»
«Julenissens bjeller», «Musevisa», nissedans mfl (Det utarbeides et eget julesang hefte)

Bordvers: «Nissen den lure»

NISSEFEST OG JULEKAFFE   TORSDAG 18.12 KL. 15.00 – 16.00 FOR BARN, FORELDRE OG FAMILIE.

ARBEIDSMÅTER:

Etikk, religion og filosofi og progresjon i tema; Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold (rammeplanen, 2017). Gjennom aktivitetene i adventsamlingene og i juleforberedelsene beskrevet i november og desember får barna kjennskap til fortellinger, tradisjoner, grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen.

Mandag 1. desember starter vi adventssamlingen i barnehagen. Samlingen begynner kl. 09.30 og varer ca. 45 min. hver dag i hele adventsperioden.

Da sitter vi i halvsirkel rundt (og på trygg avstand fra) adventslysene, som vi tenner hver dag frem mot jul. Vi synger «Nå tenner vi det 1 lys» (2,3 og 4), vi trekker adventskalender, synger julesanger og leser og forteller små julefortellinger om nisser, juletre og gaver.

Rampenissen flytter inn: Rampenissen har varslet at han også i år vil bosette seg i barnehagen i desember. Helt siden 2019 har han varslet sin ankomst pr brev til barnehagen. Vi vet av erfaring at rampenissen finner på mye som for oss oppleves som tøysete og rampete. Han «rydder» klær og leker helt annerledes enn det vi er vant til og barnas melk har blitt både gul og rød og blå. Rampenissen har kastet mye bost på utelekeplassen vår også, men barna tar heldigvis ansvar for å plukke opp og sortere. Rampenissen legger gjerne små kort i adventskalenderen vår hvor han forteller om aktiviteter han har planlagt for barna. Han «treffer» barna godt med ideene sine, så han prøver nok så godt han kan å være en hjelpsom og hyggelig venn. Vi håper vi kan få til et godt naboskap med Rampenissen denne måneden, og at han har lært masse fra barna om både god miljøatferd og om å holde orden i sakene sine. Vi vil uansett hjelpe barna med å skrive brev til Rampenissen slik at han kan få gode råd og klare beskjeder om barnas forventninger til besøket. Noen regler for felleskapet må vi jo ha for å trives og ha det godt sammen!!!

Besøke Pepperkakebyen Vi tar bussen til byen og besøker pepperkakebyen

Lucia feires på Diakonissehjemmets sykehus på Haraldsplass. Alle barna kler seg i hvite (fotside) skjorter. Guttene får kremmerhushatt og jentene pyntes med glitter. Den /de eldste jenten(e) blir Lucia dronning og bærer lysekroner. Vi deler ut hjemmet bakte «lussekatter», også kalt Lucia boller.

På **nissefesten** møter barna i barnehagen med «nissete» klær. Da skal vi danse nissedans, gjøre nissestreker, spise nissegrøt og kanskje.....kommer nissen ?

På **julekafeen** i barnehagen inviteres foreldre m/fam. til underholdning fra barna, salg av julekaker og gang rundt juletre.

MÅL:

Etikk, religion og filosofi; Vi lar kristne grunnverdier og den kristne kulturarven komme til uttrykk ved tradisjonelle aktiviteter foran høytidsmarkeringen.

Med kristne grunnverdier forstås medmenneskelighet eller nestekjærlighet, tilgivelse, menneskeverd, likeverd, ansvar for fellesskapet, ærlighet og rettferdighet. Dette er verdier vi også finner igjen i de fleste religioner og livssyn». Gjennom høytidsmarkering får barna erfaring med religion som del av samfunnet utenfor barnehagens gjerder. Arbeidsmåten tilrettelegger for at barn kan utvikle interesse, toleranse og respekt for hverandre. Rammeplanen forutsetter at personalets arbeid med høytidsmarkering, som alle andre aktiviteter, tar hensyn til det enkelte hjemts kulturelle, religiøse og verdimeslige tilknytning (2011, s. 12).

Juleforberedelser: Ta vare på en del av våre tradisjoner og kulturformidling. Kose oss sammen og legge vekt på felles opplevelse. Skape stemninger og innfri forventninger. Være bevisst den betydning personalet har som forbilder og opptre slik at barna får støtte i sin egen identitet og respekt for andre.

Rampenissen; Nye generasjoner påvirker og skaper nye tradisjoner. Rampenissen er en slik tradisjon. Gjennom Rampenissen vil vi ta i bruk effekten av «*omvendt psykologi*» og *tøysete lek* i arbeidet med barnas kjennskap til, forståelse og refleksjon over grunnleggende normer og verdier.

VI ØNSKER DERE ALLE EN GLEDELIG JUL OG ET GODT NYTT ÅR!!!

Hilsen Anita, Alexandra, Marit og Aasta

DESEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
48	1 Rampenissen flytter inn ADVENTSSAMLING KL. 09.30 HVER DAG. TENNE 1. LYS	2	3	4	5	6 Spanias Grunnlovsdag	7 2. SØNDAG I ADVENT
	8 ADVENTSSAMLING KL. 09.30 HVER DAG. TENNE 2. LYS	9 Bake lussekatter 	10	11	12 Feire Lucia På Haraldsplass sykehus	13 	14 3. SØNDAG I ADVENT
50	15 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 3. LYS	16	17	18 NISSEFEST OG JULEKAFFE KL. 15.00 – 16.00	19	20	21 4. SØNDAG I ADVENT
	22 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 4. LYS	23	24 JULAFTEN GOD JUL ☺ 	25 1. juledag	26 2. juledag	27	28
52	29 BARNEHAGEN ÅPEN VED 4 ELLER FLERE PÅMELDTE BARN	30 BARNEHAGEN ÅPEN VED 4 ELLER FLERE PÅMELDTE BARN	31 Nyttårsaften Godt nytt år!	1 1. Nyttårsdag	2 Planleggingsdag Bhg sengt		

DAGSRYTME FOR GRØNN GRUPPE (Grønt lys)

TID	HVA	MÅL
07.30 – 09.30	Tidligvakt kommer, og barnehagen åpner Fri lek i spisestuen. Småbarns spill, tegning, duplo, biler med mer	Barn og foreldre blir møtt og skal føle seg velkommen Foreldre og ansatte utveksler beskjeder En rolig start på dagen før frokost.
07.45	Mellomvakt, tidlig kommer	
08.15	Mellomvakt, sein assistent kommer	
08.30	Seinvakt assistent kommer	
08.45	Frokost: Rundstykker, brød / knekkebrød med variert pålegg	Felles frokost og samtale. Lesestund i stuen for dem som ikke spiser.
08.15	Tannpuss	Etter frokost for dem som har spist og etter avtale med foreldre
NB! BARNA MÅ VÆRE KOMMET I BARNEHAGEN TIL 09.30. KJERNETID FRA 09.30 – 14.30 (Ved behov gjøres avtaler m/ personalet)		
09.30 – 10.30	Seinvakt førskolelærer begynner Tilrettelagte aktiviteter / fri lek (mandag, torsdag og fredag) Samlingsstund; dagtavle, sang, dans, instrumenter, dikt, eventyr mm Felles rydding	Formelle og uformelle læringsaktiviteter ute / inne. Oppøve ulike ferdigheter. Språkforberedende aktiviteter, arbeid med tema, felleskap og sosialt samvær Lære barna å sortere og ta del i arbeidsfellesskap.
09.30 – 14.30	Turdag / utfukt > (tirsdag og torsdag og annenhver fredag)	Pedagogisk tilrettelagt med tema, frilek og friluftsliv
09.30 – 11.00	Utegrupper – frilek ute, (mandag, onsdag og fredag)	Få frisk luft og anledning til fysisk utfoldelse ute og valg av aktiviteter. NB! Barn er ute minimum 4 – 5 timer hver dag. Ta med klær etter vær!!
11.15 – 11.45	Lunsj: Brød, korn og gryn, varm mat, påsmurt, bålmat (se ukerytme)	Skape gode matvaner. Øving i å spise / smøre maten selv. Språkfremmende samtaler, tilby ord og begreper.
12.00 – 14.00	Hvilestund: Barna sover i vogner i «sovehuset». De som ikke sover: Lese bok, lytte til eventyr eller musikk, eller annen aktivitet som barna finner avslappende.	Få nødvendig søvn og hvile. De som ikke sover hviler med rolige bordaktiviteter. På utedagene / turdager sover barna i «turvognene» og det organiseres fortellerstund for hvile etter lunsj for de andre barna. Barna hviler ellers på madrass / sofa i dukkestuen.
12.15 – 13.00		
12.15 – 14.14	Personalet avvikler pause (ved turdag ½ t kortere arbeidsdag)	Organisere dagen til det beste for barna og ivareta ansattes behov for hvile
13.00 – 13.30		
14.00	Fruktmåltid	Frukten deles opp og spises ute eller inne
14.30	Tilbake fra utedag / tur	Felles og delt etter interesser, alder og modning
14.30– 16.30	Utegrupper: Utelek på lekeplassen	Utelek på lekeplassen.
14.30	Tidligvakt førskolelærer går	Frilek og valg av aktiviteter
15.00	Ettermiddagsmat	Påsmurte knekkebrød og grønnsaker
15.30	Tidligvakt assistent går Ryddetid	Ta del i å rydde det de klarer iht egne forutsetninger. Alle rydder det de har holdt på med også de som går tidligere
15.45	Mellomvakt tidlig assistent går	
16.15	Mellomvakt sein, assistent går	
16.30	Barnehagen stengt. Seinvakt går. Gi alltid beskjed til personalet når barnet er hentet!!!	
NB!		Bleieskift og stell gjøres morgen før vi går ut, etter lunsj og etter soving / hvilestund. Bleieskift og stell utføres for øvrig etter behov.
		Blir barnet hentet av andre enn foreldre, SKAL barnehagen alltid ha Beskjed

Grønn gruppe	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
INHOLD HVA	Arbeidsprogram: vanne blomster Samling Dagtavle, sang, dans temaarbeid Utegrupper ; samlet eller vekselvis utelek og aktivitet i gruppe på utelekeklassen Lunsj: brødmat og assortert pålegg og grønnsaker	Turdag i nærmiljøet Benytte leiet lokale ved Svartediket vel, lekeplassområdet, idrettsplass og friluftsområde Lunsj: Påsmurt mat eller varmmat Daglig leder administrasjonstid	Samling – Dagtavle, sang, og eventyr, Temaarbeid iht ukeplan. Utegrupper ; samlet eller vekselvis utelek og aktivitet i gruppe på utelekeklassen Lunsj: korn og gryn produkter eller grøt Daglig leder administrasjonstid	Turdag i nærmiljøet Benytte leiet lokale ved Svartediket vel, lekeplassområdet, idrettsplass og friluftsområde Lunsj: Påsmurt mat eller varmmat Arbeidsprogram: vanne blomster	Musikksamling: sang, musikk, dans, instrumenter Utegrupper ; Gruppedelt utelek og aktivitet på utelekeklassen Arbeidsprogram: Koste ute. Vanne blomster Lunsj: varm mat
FREMGANG- MÅTE HVORDAN	Vi arbeider med tema i gruppene i samsvar med uke/ månedsplan i årsplan Vanne blomster inne og ute ved behov. Barna tas med i arbeidet Barnestyrt rollelek og aktivitet i gruppene	Heldagsutflukt. Gå fra barnehagen kl. 09.30. Komme tilbake kl. 14.30 Gjennomføre formelle læringsaktiviteter iht tema i årsplan. Ta med påsmurt mat, mat til tilberedning i velforeningshuset eller bålmat. Utelek i gruppene på ettermiddagen eller inne ved behov.	Dagtavle; månedssang, sanger, rim, regler, dikt, eventyr og fortellinger Formelle og/ eller uformelle læringsaktiviteter inne og ute i gruppene. Ha med egen leke hjemmefra som de viser frem og vi samtaler rundt. Barnestyrt rollelek og aktivitet i gruppene	Heldagsutflukt. Gå fra barnehagen kl. 09.30. Komme tilbake kl. 14.30 Gjennomføre formelle læringsaktiviteter iht tema i årsplan Ta med påsmurt mat, mat til tilberedning i velforeningshuset eller bålmat. Utelek i gruppene på ettermiddagen eller inne ved behov.	Musikksamling: Dagtavle, sang, musikk, dans, sangleker, instrumenter vi har laget selv. Vi har felles samling for gruppen Barna hjelper til i sin gruppe etter ønske og mestring, med å koste fallmatter, trapper og terrasse i utetiden. Barna tas med i valg av rollelek og et utvalg aktiviteter i gruppene Vanne blomster inne og ute ved behov. Barna tas med i arbeidet
MÅL HVORFOR	Øve språk og fortellerkunst. Øve begreper og utvikle språkforståelsen. Utvikle evne til å lytte og turtaking. Være medvirkende og medbestemmende. Ta del i arbeidsfellesskap Øvelse i å ta ordet, formidle seg, bygge setninger, bygge og utvikle språkforståelsen. Lytte Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og lokalmiljøet. Div. uteaktiviteter/ friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke alle sansene våre. Fysisk fostring. (Ut)forskning og eksperimentering av tema gjennom Kunst, kultur og kreativitet eller natur, teknikk, miljø og matematikk. Sosial ferdigheter Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Øve språk og fortellerkunst. Øve inn begreper; språklig og matematiske. Øvelse i å ta ordet, formidle seg, bygge setninger, bygge og utvikle språkforståelsen. Lytte Bearbeide inntrykk via uttrykk. Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og miljøet. Div. uteaktiviteter/ friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke alle sansene våre. Fysisk fostring. Gi barna mange og varierte opplevelser og impulser og gi barna en felles plattform for utvikling av sin lek, språk og vennskap Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Samling i gruppen hvor det legges vekt på det musiske -og dramafaglige. Øve inn ulike sanger, sangleker, dans, regler, dramatisere eventyr og fortellinger, musikkeventyr mm. Ta i bruk og bli kjent med ulike instrumenter vi lager selv av gjenbruksmateriale og av naturmateriale Språktrening, begreptrening, artikulasjon og rytme. Bruke kroppen til musikk. Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag

